Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нэй гарана

№ 250 (13566)
1971 оной октябриин 22, пятница

Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...УУ ОКТЯБРИИН ...РЯАНУУД

...эз Октябриин социалис революциин 54-дэхи жэлэй ойдо зорюу- ...КПСС-эй ЦК-гай Уряанууд дэлхэй дээгүүр зэдэлжэ эхилбэ.

...ы дэлхэйн түүхэдэхи шэнэ үе сагай — дэлхэйе рево- ...ёhоор шэнэдхэхэ, капитализмhаа социализмда оро- ...ай эхи табигша Агуу ехэ Октябрь мандаха болтогой!»

...ай партиин дүлэтэ үгэнүүд мүлжэлгэтэ дэлхэйн ажалша олоний- ...ралгын тэмсэлдэ зоригжуулна, харин социалис оронуудай ажал- ...аруул hайхан ерээдүй тээшэ — социализм, коммунизм тээшэ ...тайгаар дабшахые уряална.

...хүнүүд мүндэлhэн үдэрэйнгөө — Агуу Октябриингаа hайндэрые ...айхиhээ баяр баясхалантайгаар угтажа, ажал хэрэгтээ үшөө ...а туйлахые эрмэлзэнэ. Мүнөө энэ hайндэрэй хүндэлэлдэ орон ...эхэвэрөө бүгэдэ арадай үргэн ехэ мүрысөөн дэлгэрээд, үдэр бүри ...алта, амжалта асаржа байнхай.

...ажалшад арадай ажахые хүгжөөхэ юhэдэхи табан жэлэй тү- ...шын жэлэй даабаринуудые дүүргэхын тула бүхы хүсэ шада- ...элигээ зорюулна. Энэ агуу ехэ тэмсэлдэ Буряадай республикын ...ин анги, таряашад эдэбхитэйгээр хабаадана. Республикымнай ...мышленностиин, транспортын, барилгын олон предприятинууд юhэ hа- ...аб, уялгануудые дүүргээд, арба hарын түсэбүүдые болзорhоонь ...хэ арга боломжоёо элсүүлжэ байнхай. Хүдөөгэймнай ажалшад ...а гүрэндэ худалдаха түсэбөө үлүүлэн, 105 процент дүүргээд, ...алгын хүдэлмэриие түгэсхэжэ байна. Мүн малай ашаг шэмэ аба- ...худалдаха талааршье нилээд амжалта туйлагданхай. Нэгэ үгөөр ...Октябриингаа hайндэртэ манай ажалшад ажалай эрхим hайн ...барихын тула хүсэ шадалаа элсүүлнэ. Революционно hайндэр- ...игэжэ угталга совет хүнүүдэй угай заншал болонхой.

...уряанууд—манай коммунис байгуулалтын шата бүхэндэ пар- ...улха хараа шугам, бодото политика мүн гээшэ. Гадна эдэ уряа- ...совет ажалшадай хэхэ, бүтээхэ тодорхой түсэб табигданхай.

...үедэ совет хүнүүдэй шиидхэхэ эгээн шухала зорилго гэбэл, ...XXIV съездын баталан абаhан түүхэтэ шиидхэбэринүүд, СССР-эй ...хые 1971—1975 онуудта хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб мүн ...эдэхи түсэбтэ табан жэлэй гол зорилго — социалис үйлэдбэ- ...ээр хүгжөөhэнэй, тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлhэнэй, научно- ...дэбжэлтын, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлhэнэй үндэhэ hуури дээ- ...амаhуудал нилээд ехээр hайжаруулха хэрэг болоно. Энэ зорил- ...хүн бүхэндэ ойлгосотой, дүтэ юм. Зүгөөр энэ зорилгые шиид- ...хүн бүхэнэй үмэнэ гүнзэгы мэдэрэл, оролдосо, габьяа гаргаха ...бэ.

...ай партиин Центральна Комитет иигэжэ хандана:

...Союзай ажалшад! Манай шэн зоригто ажал ...жэлэй түсэбэй гол зорилго амжалтатайгаар дүүргэ- ...алис экономикоёо хүсэн түгэлдэрөөр хүгжөөжэ, арад ...ал улам hайжаруулха арга нүхэсэл мүн! ...түрүүшүүлдэ, үйлэдбэри дээрэ шэнэ юумэ үүс- ...алдар соло!

...дань харюу болгон, Совет ороной бүхы ажалшад ниитын үй- ...үргэдхэхэ, ашаг үрыень ехэдхэхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, ...шанар hайжаруулха талаар үзэгдөөгүй ехэ габьяа, эдэбхи үүс- ...Совет хүнүүдэй энэ баатаршалгые ажалай дэбжэлтые про- ...предприяти, колхоз, совхоз бүхэнэй түсэб, уялгануудые дүүр- ...шэглүүлхэ гээшэ партийна организацинуудай үдэр бүри ан- ...шухала уялга мүн. Гадна ажалай амжалта туйлахын тула ...арга боломжо элсүүлхэ, байhан дутуу дундануудаа түргөөр ...хэрэгтэй.

...амжалта туйлаха найдамтай зэбсэг гэбэл, социалис мүры- ...Тэрэниие саашадань hайжаруулха, ашаа үрыень ехэ бэлгохо ...СС-эй ЦК-гай hаяхан абаhан тогтоол дотор эли тодоор заагдан- ...Центральна Комитет Агуу Октябрьда зорюулагдаhан Уряа- ...энээн тушаа иигэжэ үшөө дахин hануулна:

...Советскэ Союзай ажалшад! КПСС-эй XXIV съездын ...баринуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө, юhэдэ- ...жэлэй түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын тү- ...алис мүрысөөе бүри үргэнөөр дэлгэрүүлэгты!

...мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ коммунистнууд ябалсана. Тэдэнэр ...мүрысөөе үүсхэгшэд, эмхидхэгшэд, хүтэлбэрилэгшэд байха уял- ...бол мүрысөөн үнэхөөрөө олоной хэрэг болохо, аша ехэтэй

...эй Центральна Комитет Совет ороной хүдэлмэришэн ангида, ...таряашадта, манай интеллигенцидэ хандан, ажал хэрэгтээ, хү- ...бэсоролдоо бүри ехэ амжалта туйлахыень уряалаа. Совет ажал- ...табигдаhан ямаршье зорилго саг соогоо дүүргэгдэхэ. Энээ- ...үндэhэн манай Коммунис партиин хүтэлбэри мүн. Коммунис пар- ...бэри доро совет арад түүхэтэ илалта туйлаа, түүхэдэ суурха- ...эрэг бүтээжэ байнхай. Коммунизм байгуулха алдар солото хэ- ...ехэ амжалта туйлахань дамжаггүй.

...унизм байгуулжа байгаа агуу ехэ совет арадта алдар

...ксизм-ленинизмын туг доро, коммунис партиин хүтэл- ...доро—ленинскэ замаар коммунизмын илалта тээшэ ...!

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

УРГАСА ХУРЯАЛГА hҮҮЛДЭБЭ

Октябрь hарын нарата дулаан үдэрнүүдтэ республикын колхоз, совхозууд ороohо таряагаа хуряажа барагсааба. Октябриин 18-най байдалаар ороohо абахаар хуряагдаха бүхы таряан хадагдажа абтаа гэжэ Буряадай АССР-эй ЦСУ мэдээсэбэ.

Амяарлан хадагдаhан таряанай 10-аад мянган гектарынь лэ суглуулагдажа абтаагүй байна. Тиигэжэ таряа хуряалга hүүлдэбэ гээшэ. Хуряагдажа абтаhан таряанай гектар бүхэнhөө дунда зэргээр 11,5 центнер ороohон суглуулагдаа. Загарайн, Прибайкалиин, Улаан-Үдын, Түнхэнэй, Баргажанай аймагууд таряагаа хуряажа сүм дүүргээ. Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй аймагуудай ажахынууд hүүлшын гектарнуудай баал суглуулжа байна.

Республика дотор эгээн баян ургаса Мухар-Шэбэрэй аймагта хуряагдаба. Эндэ 95 мянга гаран гектарай тус бүриhөө 15,2 центнер тарлан абтаа. Хоёрдохи hуурида Кабанскын аймаг гаража, гектар бүриhөө 14,8 центнер ороohо суглуулаа. Зэдын аймагай ажахынууд гектарай 14,2, Прибайкалиин — 14,1, Хяагтын— 13,6, Захааминай аймагай ажахынууд гектарай 13,2 центнер ургаса абаhан байна.

Хадагдаха, хуряагдаха таряан Хяагтын, Яруунын аймагуудта үлэнхэй. Зэдын аймагта бүхы таряаниинь хадагдаашье hаа, 8 мянга гаран гектар таряанай баал суглуулагдажа абтаадүй. Мүн Сэлэнгын, Хурамхаанай аймагуудта хуряагдаадүй баалнууд үшөөл бии.

Хартаабха. Республика дотор хартаабха хуряагдажа дүүрэнхэй. Гектар бүриhөө дунда зэргээр 65 центнер ургаса абтаа. Эгээн hайн ургаса Кабанскын аймагай ажахынуудта гараа. Эдэнэр гектарай 124 центнер хартаабха амбаарта оруулаа. Баргажанай аймагай ажахынууд гектар бүриhөө — 83 центнер, Мухар-Шэбэрэй аймаг— —72, Прибайкалиин аймаг га бүриhөө 65 центнер хартаабха малтаа.

Республикамнай гүрэндэ хартаабха тушааха түсэбөө 98 процент дүүргээ гэхэ гү, али пёдондоной энэ үеынхиhөө 1400 гаран тонно ехэ тушаагдаа. Гүрэндэ хартаабха худалдаха түсэбөө Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Улаан-Үдын, Хяагтын, Баргажанай аймагууд холо үлүүлэн дүүргээ. Энэ талаар Түнхэнэй, Прибайкалиин аймагууд республикаяа ехээр гэдэргэ татана. Хартаабха тушаалга үргэлжэлhөөр.

Огородой эдеэн. Овощ хуряалга мүн дүүрэжэ байна. Хуряагдажа абтамаар ургасын 97 процентнь амбаарта оронхой. Зарим газарнуудта капуста хуряагдажа дүүрээгүй. Илангаяа Загарайн, Прибайкалиин, Улаан-Үдын, Хяагтын аймагуудай ажахынууд гээгдэжэ ябана.

Гүрэндэ овощ худалдаха түсэб оройдоол 51 процент дүүргэгдээ. Овощ гүрэндөө тушааха түсэбөө гансал Баргажанай аймаг дүүргэhэн байна. Бусад аймагууд түсэбөө дүүргээгүй.

Зеленко. Республикын колхоз, совхозууд энэ жэлдэ 102 мянга гаран гектарта зеленко тариhан байгаа. Мүнөө тэрэнэй 66 процентнь хуряагданхай. Гектар бүриhөө дунда зэргээр 7,1 центнер ургаса абтанэ.

Зеленкоёо Хэжэнгын, Прибайкалиин, Хурамхаанай аймагууд хуряажа дүүргээ. Мүн Захааминай аймагай ажахынууд энэ шухала хүдэлмэрсэ үглөө мүнөө дүүргэхээ байна. Зеленкын баян ургаса Кабанскын, Баргажанай, Прибайкалиин, Захааминай аймагуудта гараhан байха юм.

Тэжээлдэ ехэ нэмэри болодог зеленко хуряаха хүдэлмэри Кабанскын, Баргажанай, Түнхэнэй, Ахын аймагуудта унжагайрба. Эдэ аймагуудта таригдаhан зеленкын хахадhаа ехэнхинь хуряагдажа абтаагүй. Мүнөө үедэ энэ шухала хүдэлмэриие гэдэргэ татажа болохогүй, ойрын үдэрнүүдтэ бүхы хүсэеэ табижа, малшадые олоор хабаадуулжа, сүм дүүргэхэ эрилтэ табигдана.

hолоомон. Мүнөө жэл таряанай hолоомон ногообтор, муу үбhэнhөө дээрэ байна. Тиимэhээ тэрэниие нарин, hайнаар суглуулжа сомохо, малай үбэлжөөндэ зөөхэ гээшэ шухала хэрэг болоно.

Октябриин 18-най мэдээгээр хуряагдажа абтаhан таряалангай хахадhаа ехэнхиинь hолоомон суглуулагдаад байна. Энэ хүдэлмэри Прибайкалиин, Яруунын, Хэжэнгын, Кабанскын, аймагуудта ехэ урагшатайгаар ябуулагдана.

Зүгөөр Сэлэнгын, Зэдын, Бэшүүрэй, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй, Хориин аймагуудта hолоомонойнь хахадhаа ехэнхи суглуулагдаагүй хэбтэнэ. Энэ гэмшэлтэй.

Түрүү ажахынуудай жэшээгээр hолоомоёо тюк болгон ябталжа, фермын газаа оруулха гү, али нэгэ газарта суглуулжа, hайнаар hүрилхэ, хорёолхо байна.

Арадай ажахын хүдэлмэрилэгшэд! Ажахыгаа ашаг ехэтэйгээр эрхилхэ экономическа эрдэм, арга дүрэ оролдосотойгоор шудалагты! Үйлэдбэридөө ажалай научна эмхидхэл, түрүү дүй дүршэл, наука болон техникын шэнэ шэнэ туйлалтануудые үргэнөөр нэбтэрүүлэгты!

(КПСС-эй ЦК-гай Уряануудhаа).

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДАЙ ГҮРЭНДЭ МАЛ АЖАЛАЙ ПРОДУКТНУУДЫЕ ХУДАЛДАЖА БАЙhАН ТУХАЙ

1971 оной октябриин 16-най мэдээн
(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Мяхан	hүн	Үндэгэн	Ноохой
Баргажанай	64	110	107	106
Баунтын	80	83	—	—
Бэшүүрэй	58	87	93	91
Зэдын	72	92	89	99,5
Яруунын	65	79	78	97
Загарайн	66	84	141	98
Захааминай	86	91	66	99
Кабанскын	87	92	147	98
Хэжэнгын	35	86	54	95
Хурамхаанай	55	99	117	102
Хяагтын	78	94	135	98
Мухар-Шэбэрэй	66	86	106	92
Ахын	94	130	—	—
Прибайкалиин	78	83	100	—
Хойто-Байгалай	70	204	—	—
Сэлэнгын	59	82	36	98
Түнхэнэй	55	85	171	103
Улаан-Үдын	74	87	130	103
Хориин	57	96	104	.93
Республика бүхыдөө:	68	89	109	97

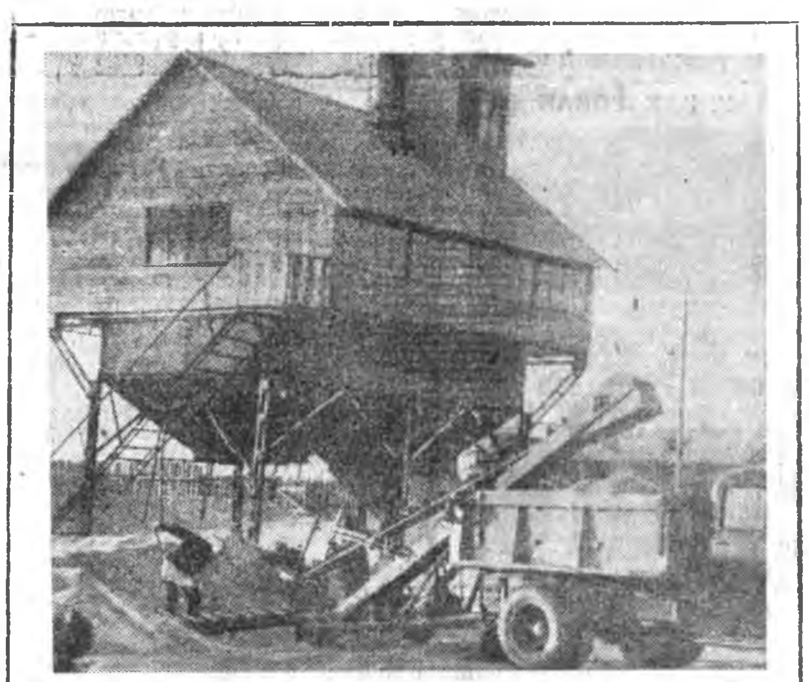

«Знамя Ленина» колхоз Мухар-Шэбэрэй аймаг соохи томо ажахы болоно. Тус колхоз 5 мянга гаран таряалангай газартай. Байгша ондо ажахы гектар бүриhөө 15 центнер таряа хуряажа абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Знамя Ленина» колхозой Намаг-Толгойн таряанай тоогто эршэтэ ажал бурьялhаар.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

КОММУНИЗМЫН АГУУЕХЭ ЗОРИЛГОНУУДТА АЛБА ХЭХЭ!

Студентнэрэй Бүхэсоюзна слёт

ЛЕНИН. ПАРТИ. КОММУНИЗМ. Эдэ үгэнүүд манай залуушуулда эгээн ехэ, баатар габьяата хэрэгүүдэй hүлдэ туг болоно. Совет арадай алдарта заншалнуудай үндэhөөр хүмүүжүүлэгдэhэн манай залуушуул КПСС-эй түүхэтэ XXIV съездын хараалhан асари ехэ түсэбүүдые дүүргэхэ, научно-техническэ ба социальна дэбжэлтэ туйлаха, коммунис общество байгуулха хэрэгтэ hуралсал болон ажалаараа эрхим хубитаяа оруулха гэжэ эрид шиидэнхэй.

Студентнэрэй Бүхэсоюзна слёт дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежневэй хэлэhэн: «Ленин багшын зааhанай ёhоор бүхы наhан соогоо hураха ба тэмсэхэ байха гэжэ партиин Центральна Комитет таанадта этигэнэ!» гэhэн үгэнүүдые Соведүүдэй ороной студентнэр, бүхы совет залуушуул эгээн дээдэ этигэл найдабари, нангин захяа гэжэ тоолоно.

Коммунизмын агуу ехэ зорилгонуудта алба хэхэ!—гэжэ Агуу ехэ Октябриин түрүүшын табан жэлнүүдэй, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай, тэрэнэй hүүлээрхи амгалан байгуулалтын жэлнүүдэй үетэдhээ дайшалхы ба ажалай баатаршалгын эстафетые халан абагша залуу үетэнэй уг зорилго болоно. Энэ эстафетэ найдамтай батата гарнуудта байна гэжэ следто хабаадагшад олон миллион эдиршүүдэй үмэнэhөө мэдүүлнэ. Эрдэм мэргэжэлээ, зүрхэ сэдьхэлэйнгээ ошые, арюун нангин эрмэлзэлээ инаг Эхэ оронойнгоо аша туhада зорюулхабди гэжэ эдэнэр КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое, манай партиин Центральна Комитедые, Ленинскэ комсомолые, бүхы совет арадые найдуулна. Эндэ үгэ хэлэгшэд бүхы эдир хүбүүд ба басагадай хүсэл болон мэдэрэлые элирхэйлэн: совет студентнэр коммунизм байгуулалсагша залуушуулай дайшалхы отряд байна, байхашье! гээд тангариглана.

РСФСР-эй Верховно Соведэй нэрэмжэтэ, Ленинэй орденто, улаан тугта, юрэнхы сэрэгүүдэй дээдэ мэргэжэлтэ командирнуудые бэлдэхэ училищиин курсант Николай Большаков иигэжэ мэдүүлбэ: ороной сэрэгэй hургуулинуудай курсантнууд ба hурагшад эсэгэнэрэйнгээ нэрэ хүндые, алдар соло ба эрэлхэг зоригые нангинаар сахижа ябаха. Агуу ехэ туйлалтануудые хамгаалагша, түрэл арадайнгаа зохёон байгуулхы ажалые найдамтайгаар сахигша байхаhаа үлүү ехэ уялга, нэрэ хүндэ гэжэ совет залуушуулда байхагүй.

КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Ниитын эрдэмэй академиин аспирантка, СССР-эй спортын габьяата мастер, дэлхэйн ба Олимпийн наадануудай чемпион хэдэн дахин болоhон **Галина Горохова** трибунада гараба. Тиихэдээ хүнэй бэеын элүүрые бэхижүүлхэ, ажалай абьяас, зохёол бүтээл эрхилхэ, шанга журам сахиха хаба шадабариень улам дээшэлүүлхэ хэрэгтэ физкультурын ба спортын дүүргэдэг үүргэ тухай хэлээ.

Бауманай нэрэмжэтэ МВТУ-гай студент **Александр Гусев** үгэ хэлэхэдээ, манай партиин түүхэтэ хэрэгүүдээр зоригжоhон мүнөө сагай совет студентын түхэл шэнжые следто хабаадалсагшадай үгэнүүд эли тодоор, зураглан харуулба гэжэ тэмдэглээ.

А. Гусев СССР-эй Науканuудай академиин эмхинүүд ба министерствэнүүдтэ шэнжэлгын хүдэлмэри хэхэ бүри ехэ арга боломжо студентнэртэ олгохо тухай дурадхал нүхэдэйнгөө даалгабаряар оруулба.

КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи партиин дээдэ hургуулиин профессор, комсомолой III съездын делегат **В. Ф. Васютин** 20-ёод онуудай комсомолшуудай үмэнэhөө следто хабаадагшадые амаршалаа. Тиигээд коммунизмда hураха гэhэн Ленин багшын захяае залуушуулай али тухай ехэ хүсэл зоригтойгоор дүүргэhэн тухай дурдан хэлэбэ.

Тэрэшэлэн Киргизэй эхэнэр багшанарые бэлдэдэг институдай студентка, республикын Верховно Соведэй депутат **Д. Конурбаева**, Тбилисиин Уран зурагай академиин студентка **Н. Джорджадзе**, Московско В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ гүрэнэй багшанарай институдай студентка, Москва хотын ажалшадай депутадуудай Соведэй депутат **Т. Прусакова**, Ташкентын медицинскэ институдай студентка **Х. Махкамова**, Каунасай политехническэ институдай студентка **П. Мичулите**, Харьковска политехническэ институдай студентка **В. Рыда**, Бауманай нэрэмжэтэ МВТУ-гай ректор, Социалис Ажалай Герой **Г. А. Николаев**, Азербайджанай нефть ба химиин институдай студент **Р. Джеваншир**, Московско Тимирязевай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын академиин доцент, Социалис Ажалай Герой **К. А. Борин**, Кубаниин хүдөө ажахын институдай студент **П. Букреев**, «Уралмаш» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй генеральна директор, СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат **Н. И. Рыжков**, Туркмениин политехническэ институдай студент **А. Валиев**, СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин секретарь, Социалис Ажалай Герой **А. А. Сурков**, Кишиневско гүрэнэй университедэй студент **Н. Осмокеску**, Ленинградска корабль бүтээлгын институдай студент **В. Комлев**, Смоленскэ медицинскэ институдай студентка **Г. Лебедева**, ВЛКСМ-эй ЦК-гай дэргэдэхи Комсомолой дээдэ hургуулиин hурагша, ВЛКСМ-эй ЦК-гай гэшүүн **Э. Леппик**, Московскэ энергетическэ институдай студент, Болгариин Коммунис партиин гэшүүн **Т. Тотев**, Ереванска политехническэ институдай студент **Э. Кар Апетян**, Ленинградска багшанарай институдай студентка **Х. Файзибаева**, Горьковско политехническэ институдай студент **В. Уваров** гэгшэд слёт дээрэ үгэ хэлээ.

Следто хабаадагшад Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедтэ эльгээгдэхэ бэшэгэй текстые ехэ баяртайгаар баталан абаба.

«Совет арадай алдарта революционно, дайшалхы ба ажалай ёhо заншалнуудые саашадаашье нангинаар сахиха ба арьбадхаха, манай Эхэ ороной hалбаран хүгжэлгэдэ бүхы аргаараа туhа хүргэжэ, Советскэ Союзай арадуудай хани барисаан ба эбтэ нэгэдэлые улам бэхижүүлхэ, социалис туйлалтануудые бүри батаар сахин хамгаалха гээд түрэл Коммунис партияа хүндэтэйгөөр найдуулнабди», —гэжэ бэшэг дотор тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

«Дээдэ hургуулинуудай комсомолшууд, бүхы студент залуушуул Коммунис партиие, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедые тойрожо, бүри нягтаар эмхидхэн жагсаха. Ленинэй туг доро, түрэл партиингаа ударидалгаар эрхим hайнаар hураха, шэн зоригтойгоор ажаллаха, коммунизмын хэрэгтэ хамаг хүсэ, эршэ зориг, эрдэм бэлигээ зорюулхабди».— гэжэ бэшэг дотор мүн лэ тэмдэглэгдэнэ.

ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Е. М. Тяжельников** октябриин 20-до слет дээрэ түгэсхэлэй үгэ хэлээ.

Следой хүдэлмэридэ Коммунис партиин, Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадаhан ушар бүхэсоюзна следые амжалтатайгаар үнгэргэлгэдэ, студентнэрые коммунис ёhоор хүмүүжүүлгын хэрэг улам hайжаруулха ябадалда ехэ удха шанартай байгаа. Манай Эхэ ороной студентнэр, бүхы совет залуушуул КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежневэй хэлэhэн гүн удхатай, имагта халуун, үнэн зүрхэнэй үгэнүүдээр hонирхон зоригжонхой байна.—гэбэ.

Л. И. Брежневэй үгэ дотор тодорхойлогдоhон зорилгонууд—манай студентнэрэй, совет залуушуулай Ленинскэ комсомолой ажабайдал ба ажалай дайшалхы программа болоно гэжэ —үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглэбэ.

Е. М. Тяжельников залуушуулда, совет студентнэртэ саг үргэлжын анхарал хандуулдаг, оролдолго гаргадагайнь түлөө түрэл Коммунис партидаа, Советскэ правительствадаа үнэн зүрхэнэй, гүн гүнзэгы баясхалан следто хабаадагшадай үмэнэhөө хүргөө. Энэ ехэ оролдолгодонь, этигэл найдабаридань харюу болгон, совет студентнэрэй бүри оролдосотой, нэтэрүүгээр hураха, ажалдаа, научна ба ниитын ажал ябуулгада шэнэ амжалтануудые туйлаха байhандань этигэнэбди гэбэ.

«Студентнэрэй Бүхэсоюзна слёт дээрэ партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэhөө үндэhэлүүлэн, вузууд ба техникумүүдэй комсомолой организацинуудай зорилгонууд тухай асуудал комсомолой Центральна Комитедэй бюро ойрын үдэрнүүдтэ зүбшэн хэлсэхэ, зохихо тогтоол гаргаха гэжэ ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь мэдээсэбэ.

Студентнэрэй бүхэсоюзна слет дүүрээ. Энээндэ хабаадагшад партийна гимн—«Интернационалые» ехэ дэбжэлтэтэйгээр дуулаа.

(ТАСС).

ХАБАРОВСК ХОТОДО ОРДЕН БАРЮУЛАГДАБА

...ОВСК. (ТАСС). Амар... ...хи энэ хотодо октяб- ...үдэр Октябриин Рево- ...цен барюулагдаба. Ажа- ...культурын байгуулалта- ...на үйлэдбэриие хүг- ...жэлэй даабаринуудые ...ажалшадай туйлаhан ...амжалтын түлөө, Хаба- ...хүдэлмэришэдэй револю- ...габлагай түлөө Эхэ оро- ...энэ үндэр хайра тус хо- ...

...барюулалгын хүндэлэлдэ ...баяр ёhолол В. И. ...нэрэмжэтэ талмай дээрэ ...хүдэлмэришэдэй коллек- тивүүдэй, эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд, партийна, совет хүдэлмэрилэгшэд Ильичэй хүшөөгэй дэргэдэ сэсэгүүдые табяа. Комсомольско талмай дээрэ Алас-Дурнын граждан дайнай баатарнуудта бодхоогдоhон хүшөө мүн лэ сэсэгүүдээр шэмэглэгдээ.

Удаань офицернүүдэй байшан соо баярай суглаан болоо. КПСС-эй Хабаровскын горкомой нэгэдэхи секретарь Н. А. Крылов тэрэниие нээгээ.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэhэн СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. Н. Новиков сугларагшадые, тэдэнэй нюур дээрэ Хабаровскын бүхы ажалшадые үндэр шагналда хүртэhэнтэйнь дашарамдуулан, халуунаар амаршалаа. Ажалдаа шэнэ гайхамшаг амжалтануудые туйлахыень юрөөгөө. Удаань Хабаровск хотые Октябриин Революциин орденоор шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ уншаад, нэрьемэ альга ташалган доро хотын тугта орден зүүлгэбэ.

...ай ветерануудай ...юзна конференци

...М. В. Фрунзын нэ- ...Совет Армиин Түбэй бай- ...Улаан тугта зал соо ок- ...20-до дайнай ветерануу- ...юзна гурбадахи конфе- ...гдэбэ.

...эй Центральна Комите- ...идэ эльгээhэн амар- ...харагшад нэрьемэ аль- ...угтаа. Энэ амаршал- ...эй ЦК-гай секретарь ...марев уншаа.

...ветерануудай совет ко- ...ажал ябуулга тухай тоо- ...эл тэрэнэй түрүүлэгшэ, ...Союзай хоёр дахин Ге- ...генерал П. И. Батов

СОВЕТ-КАНАДЫН ХЭЛСЭЭН

ОТТАВА. (ТАСС-ай тусхай корр.). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, Канадын Премьер-Министр Пьер Эллиот Трюдо СССР Канада хоёрой хоорондохи харилсаанууд тухай хэлсээндэ октябриин 20-ной үдэр гар табяа.

Холбоо барисаагаа үргэдхэлгэ хоёр ороной хоорондын харилсаае саашадань хүгжөөлгэдэ туhа хүргэхэ, совет болон канад арадуудай үгэеэ ойлголсолгые hайжаруулха гэжэ Советскэ Союзай, Канадын правительствануд этигэнэ гээд хэлсээнэй оршол дотор хэлэгдэнэ.

СССР-эй правительство, Канадын правительство алиншье талада ашагтай туhатай байлгые үндэhэ болгон, эрдэм ба техникын, гэгээрэлэй, соёлой болон бусад hалбаринуудай талаар хоёр ороной хоорондын харилсаае, бусад түхэлэй холбооe дэмжэхэ, хүгжөөхэ байха гэжэ хэлсээн дотор хэлэгдэнэ. Эрдэмтэдэй айлшалалсалгые, научна мэдээнүүдые абалсалга ба хоёр ороной научна эмхинүүдэй хоорондын хэлсээнүүдые дүүргэлгэ хоёр правительствын зүгhөө мүн лэ урмашуулагдаха, дэмжэгдэхэ байха.

Хүдөө ажахын, загаhа агналгын, горно хэрэгэй ба энергетикын, байгаали хамгаалгын ба оршон тойрониие муухай болгохо ябадалтай тэмсэхэ талаар, тэрэшэлэн байгаалиин баялигые хүгжөөлгын хэмжээн соо, тусхайлан хэлэбэл, газар нютагай хэлбэр ба уларилhаа уламжалан адлирхуу оршон байдалай тогтоhон, зорилгонуудай гараhан районуудтахи харилсаа холбоон хоёр правительствын зүгhөө мүн лэ урмашуулагдаха, дэмжэгдэхэ байха.

Энэ хэлсээн дүрбэн жэлэй болзортой, гар табигдаhан үдэрhөө хойшо хүсэндөө орохо.

А. Н. КОСЫГИН парламентаринартай уулзаба

ОТТАВА. (ТАСС-ай тусхай корр.). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин октябриин 20-до Канадын сенадай спикер Ж. П. Дешатле, общинануудай палатын спикер Л. Ламуре гэгшэтэй уулзаhан байна.

А. Н. Косыгин тэрэл үдэр Канадын парламентын общинануудай палатын гадаадын хэрэгүүдэй ба национальна оборонын саг үргэлжын комиссиин гэшүүдтэй хөөрэлдөө.

А. Н. Косыгин Канадын парламентын депутадуудта СССР-эй Верховно Соведэй амаршалга ба эрхим хүсэлэнгүүдые дамжуулба. Советскэ Союз парламентнууд хоорондын холбооe хүгжөөлгын асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулдаг, арадуудай үгэеэ ойлголсолго ба харилсаа hайжаруулгада энэ холбоон шухала үүргэ дүүргэхэ гэжэ тоолодог гэбэ.

Хани ёhоор айлшалхань

Уридшалан хэлсэhэнэй ёhоор, Атлантиин океанда hуралсалай тамаралга хэжэ байhан хоёр корабль, уhан доогуур ябадаг хоёр онгосо, танкерhаа бүридэhэн совет сэрэгэй корабльнуудай отряд контр-адмирал Н. В. Соловьевой командовани доро байгша оной октябриин 31-hээ ноябриин 9 болотор Гавана портдо хани ёhоор, албанай хэрэгээр айлшалха болобо.

КОММУНИСТ тухай хөөрөөн

АЖАЛААРАА ОМОГОРХОНО

Энэ юун болобо гээшэб, ямар шалтагаантайб гэхэ мэтээр партийна бюрогой гэшүүд гайхалдаба, ойлгожо ядабашье хэбэртэй. Яһала хүдэлжэ байна ха юм, хүдэлмэришэдэйнгөө дундашье хүндэтэй, ажалаашье мэдэхэ гээдшье хөөрэлдэнэ.

Ушарынь юуб гэбэл, Улаан-Үдын мяха-консервын комбинатай холодильнигта мастераар ажалладаг залуу коммунист Валерий Смирнов энэ ажалһаам сүлөөлжэ, ашаашадай бригадада юрын хүдэлмэришэнөөр эльгээгыт гэһэн гүйлтатайгаар эндэхи партийна эхин организациин бюродо, холодильнигай захиргаанда ороһон байгаа. Мастераар нилээд хүдэлөө, гэм зэмэдэшье ороогүй аад, иимэ гүйлта үгэхэдэнь, эндэхи хүдэлмэрилэгшэд гайхаһан, сошордоһон байжа болоо.

Өөртэйнь хөөрэлдэхэ, үнэн шалтагааниинь элирүүлхэ гэжэ шиидэбэд. Хүдэлмэриин халаанай һүүлээр холодильнигай начальник партбюрогой секретарь хоёр Валерий Сергеевичые кабинедтээ урижа:

— Энэ юун боложо байна гээшэб, ямар удхатайб, хоёрыш даа,— гээд, нүхэр Смирновто хандаба.

— Ойлгожо ядаха юумэн энэ үгыл даа. Өөһэдөөшье хаража байна ха юм та, —манай холодильнигай үйлэдбэридэ эгээл хүндэ хүшэр участогнай ашаа тээхэ, ерэһэн ашаа буулгаха хүдэлмэри болоод байна бшуу. Минии өөрымни даадаг халаан хүл дээрээ гаранхай, намайе тэндэ мастераар һэлгэхэшье хүн бэлэн болонхой. үглөөдэршье тэрэниие мастераар томилболтнай ядархагүй. Харин намайе ашаашадай бригадада эльгээгты, имагтал юрын ашаашанаар. Ажаллаад туршаһуу, коммунист хүн ха юм биб даа, найдагты. Эндэхи бригадирые һэлгэһэнэй хэрэггүй гэжэ һананам, — гэжэ нүхэр Смирнов сэхыень хэлэбэ.

Хүтэлбэрилэгшэдэй бодожо үзэхэдэ, нээрээшье тиимэ байгаа. Холодильнигта ерэһэн ашаа буулгаха, эндэһээ ашаалжа ябуулха гээшэ гээгдэлдэ ороһон участогынь болоһон байгаа бшуу. Шалтагаанинь — элдэб оньһон түхеэрэлгэнүүд үсөөн, хүдэлмэришэд дуталдаха. Зүгөөр гол шалтагаанинь гэбэл, ашаашадай дунда ажалай журам һула байһан. Илангаяа һүниин халаанда, амаралтын үдэр вагонуудай ерэхэдэ ашааень буулгаха хүн олдохогүй, энэ ушарһаа вагонуудые сагһаань үлүү бариха, яла түлэхэ ушар али олон үзэгдэһэн байна.

Партбюро дээрэ нүхэр Смирновой гүйлта хаража, дэмжэһэн байгаа. Тэрэ сагһаа хойшо жэлһээ үлүүтэй боложо байна. Валерий Сергеевич эрхим хүдэлмэришэдэй тоодо оролсонхой, тэрэнэй ажалладаг бригада түрүү бригадануудай зэргэдэ гаранхай. Энэ бригадынхидай зэмээр вагонуудые сагһаань удаан бариха ушар үгы болонхой, мүн холодильник болон комбинадай цехүүдэй хоорондошье ашаа шэрэлгэ түргэдөө.

Мүнөө холодильнигай коммунистнуудтай хөөрэлдэхэдэ, тэдэнэр иимэ ушар һанадаг. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярта бэлдэжэ байһан үедэ эндэхи партийна эхин организациин суглаан зарлагдажа, КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абыт гэһэн Смирновой гүйлта харагдажа байба.

— Үйлэдбэри дээрэ коммунистын үүргэ ямар байха ёһотойб гэжэ һананат, — гээд, тэрээнһээ асууба.

— Хэрэгтэй шухала участогтаны хүдэлжэ, ажалдаа эрхим жэшээ харуулжа, сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө туһалжа, тэдэнээ дахуулжа, хамтаараа амжалта туйлахын түлөө оролдохо...

Хэлэһэн эдэ үгэнүүдтээ залуу коммунист Смирнов хүсэд эзэн болонхой. 17 наһатайдаа комбинадай дэргэдэхи ФЗУ дүүргээд, ажаллажа эхилээ һэн. Ажалдаа оролдосотой залуу хүбүүн уданшьегүй бригадираар томилогдобо. Үдэрынь хүдэлөөд, үдэшэнииinь һуралсажа, арбадахи класс дүүргэжэ, болбосоролой аттестадтай болобо. Цехэй хүтэлбэрилэгшэд тэрэниие мастераар табиба. Дуратай ажалаа олоһон залуу нүхэрнай ёһотой мэргэжэлтэ болохо гэжэ шиидээд, Улаан-Үдын механико-технологическа техникумдэ заочноор һуралсажа, мүнөө табадахи курсда ябана.

Ажалһаа хойшоо сухаридаггүй, хододоол урагшаа эрмэлзэжэ ябадаг туладаа коллективтээ хүндэтэй болонхой юм гэжэ залуу коммунист Валерий Смирнов тухай аха нүхэдынь дэмы хэлсэдэггүй.

Хүдэлмэри тухайнь өөртэйнь хөөрэлдэхэдэ:—мастераар ажаллажа ядаашьегүйб. Теэд үйлэдбэридэ дайралдаһан бэрхэшээл хаража байхадаа сэдьхэлни тэсээгүй. Хүдэлхэ бэетэй ха юм биб. Сэхэ, эгээл хүндэ гэжэ тоологдодог ажал хээд туршаха дурам хүрөө һэн. Хүн зондошье харуулхада яаха юм гэжэ һанагдаа бэлэй. Болохол байна. Теэд ходо ашаашанаар хүдэлхэб гэжэ һананагүйб. Техникум дүүргээд, мэргэжэлээрээ ажаллаха хүсэлэнтэйб... Гадна ашаашанай ажалшье хүнгэдхэгдэжэ байна. Элдэб кран, конвейер, транспортернууд маанадай туһалагшанар болоно эхилэнхэй — гээд, ажалаараа омогорхонхёор харюусаа һэн.

Д. ЦЫБИКЖАПОВ.

ҺОЛООМОНШЬЕ ОБООЛОГДОЖО ДҮҮРЭЭ

Октябрь... Тала дайда зунайнгаа шэмэгые гүбижэрхинхэй, зүүдхэлээ гээһэн басаган шэнги уйдхартай мэтэ үзэгдэнэ. Хэжэнгын совхозой хүдэлмэришэд болон механизаторнууд түсэбтэ табан жэлэйнгээ түрүүшын таряа хуряалгые саг болзортонь дүүргэжэ шадаа. Ажахын тоогто 50 мянган центнерһээ дээшэ шэниисэ буулгагданхай. Эдэ бүгэдэ механизаторнуудай, комбайнернуудай шэн зоригто ажалыень гэршэлжэ үгэнэ ха юм даа.

— Мүнөө жэлэй таряа хуряалга ехэ хүндэ хүшэр үедэ үнгэрөө. Намарай тэнгэри һабяаһагүй хүндэл үдэрэй туршада хэды урбажа, шухала ажалыемнай бага удааруулан алдаба. Тиигэбэ ябашье хүдэлмэришэднай эршэмтэйгээр хүдэлжэ, таряа хуряалгаяа һайнаар дүүргэжэ шадаһан байна,—гээд совхозой директор Цыван Абидуевич Рабданов хөөрэнэ.

— Таряалан дээрэхи һолоомон хэр хуряагдажа байнаб. Энэ шухала хэрэгтэ хэд түрүүлнэб, манда хөөрэжэ үгыт, — гэжэ хандабабди.

— Юрэдөөл энэ ажалнай үбһэ хуряалгаһаа дутуугүй ябажа байна. Һолоомо һүрилэлгэдэ Ушхайтын отделениин хүдэлмэришэд шалгараа. Мүнөө үедэ тэндэхи зон 1350 гектар таряалангай һолоомо һүрилжэ, хорёолжо абаа. Урдахи жэлнүүдтэ энэ хэрэгтэ балай анхаралаа хандуулдаггүй байгаабди гэжэ сэхэ хэлэхэ байнам, — гээд, Цыван Абидуевич хөөрэнэ.

Залаата, Шаргал, Бургаастайн таряалангай һолоомон һүрилэгдэжэ, хорёологдонхой. Луговод Бадма-Доржо Бальжитовай хүтэлбэрилдэг бригадын хүдэлмэришэд эдэ бүгэдэ ажалые хэжэ гараа.

— Манай бригада зунай туршада 3500 центнер үбһэ бэлэдхэжэ, совхоздоо тушааһан юм. Үбһэнһөө гарамсаараал, һолоомо сомолгодо хүдэлжэ эхилээбди. Намарһаа хойшо хэгдэһэн хүдэлмэри ехэ юм бээ. Сомоһон һүринүүдээ хорёолхо һургааг өөһэдынгөө хүсөөр отолообди. Манда ажалша бэрхэ хүбүүд олон юм. Цыбикдоржо Цыренов, Бальжинима Намсараев, Лубсан-Дамби Дабаев, Цыван-Чимит Цымпилов болон бусад үдэр бүриингөө даабарие хододоо үлүүлэн дүүргэдэг гуримтай. Манай мэдэлдэ дүрбэн трактор бии юм. Даалгагдаһан техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха гэжэ оролдонобди,—гэжэ Бадма-Доржо Бальжитов тамхилха зуураа манда хөөрэбэ.

Тус бригада үбэл, хабарай туршада 2 мянга гаран гектар сабшалан уһалдаг юм. Энэ жэлдэ эдэ бүхы сабшалан дээрэһээ гектарай дунда зэргээр 10 центнер үбһэн абтаба.

Д. ХУБИТУЕВ.
Манай корр.

Хэжэнгын аймаг.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР—186 ТОННО

Хяагтын аймагай Наушкын мяханай комбинадай коллектив юһэ һарынгаа даабари амжалтатай һайнаар дүүргэбэ. Жэшээлхэдэ, мал үүсэлхэ түсэб 119 процент дүүргэгдээ. Түсэбһөө гадуур 186 тонно продукци гаргагдаа. Мүн колбасагай зүйлнүүд ехээр үйлэдбэрилэгдэжэ, 9 тонноор түсэбтэ даабари үлүүлэгдээ.

Хүдэриин тоһоной заводой хүдэлмэришэд ажалдаа амжалта туйлаһан тухайгаа һаяхан мэдээсэбэ. Юһэ һарын туршада тус заводой коллектив 860 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилхэ түсэбтэй һаа, 923 мянган түхэригэй тоһо гаргаа.

А. СУРМАЧ.

Итанцын леспромхозой хүдэлмэришэд модо бэлэдхэхэ даабаряа һара бүри үлүүлэн дүүргэдэг. Эндэ дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэд олон юм. Жэшээлхэдэ, автомашинын жолоошон Александр Авдеевич Иванов халаанайнгаа даабари 40—45 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: жолоошон А. А. Иванов доодо складта хүдэлдэг комплексно бригадын бригадир Г. А. Ястребовтай хөөрэлдэжэ байна.

***

ПРИБАЙКАЛИИН аймагай «Путь к коммунизму» колхозой нэгэдэхи отделениин залуу мал шахан таргалуулдаг гүүртын малшад Павел Антонович Колмаков, Иван Тарасов гэгшэд үнгэрэгшэ зунай үедэ хаража байһан бурууу хашарагуудайнгаа шэгнүүрые сүүдхэдээ 960 граммаар нэмээжэ шадаа. Тэдэнэр сентябрь һарын туршада 103 үхэр гүрэндэ тушааба. Мүнөө үедэ тэдэнэр 148 залуу малые харууһалжа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. А. Колмаков. Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

ЭКОНОМИЧЕСКА ПОЛИТИКЫ ГОЛ АСУУДАЛ

Социалис экономикын дэбжэлтэ хадаа ниитын үйлэдбэриин бүхы шатануудтай нягта холбоотой асуудал юм. Экономическа дэбжэлтые зүбөөр хүтэлбэрилхын тула үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй, үйлэдбэриин харилсаануудай хүгжэлтын гол шэглэлнүүдые элирхэйлхэ, үйлэдбэридэ туйлагдаһан хэмжээнүүдые бүхы талаһаань хараада абаха хэрэгтэй бшуу.

Хүн зоной ажабайдал һайжаруулха, экономикын бүхы һалбаринуудые хүгжөөхэ ба техническэ талаарнь нарижуулха хэрэгые нэгэ доронь бэелүүлхэ гэбэл, ниитын үйлэдбэриин ашаг үгэсые дээшэлүүлхэ гэһэн гол зорилго табигдаха ёһотой.

Эрдэм наука үйлэдбэри хоёрой холбоое бэхижүүлхэ, капитальна барилгада һомологдоһон мүнгэ зөөри һайнаар хэрэглэхэ, хүтэлбэрилгын системые нарижуулга — эдэ бүгэдэ юһэдэхи табан жэлдэ ороной экономическа хүгжэлтын гол шэглэлнүүд болоно.

Ниитын үйлэдбэриин ашаг үгэсые дээшэлүүлхэ гэһэн КПСС-эй хараа шугам бодотоор бэелүүлэгдэжэ байнхай. Үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада ниитын үйлэдбэриин хүгжэлтэ нилээд хурдадхагдаа.

Хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэ дээшэлээ. Национальна доход 41 процентээр ургаа. Энэмнай экономическа хүгжэлтые элеэр харуулһан тоо гээшэл. Материальна үйлэдбэридэ ажалладаг хүнүүдэй тоо 6 процентээр нэмээ һаань, ниитын үйлэдбэри 1,4 дахин ургаа. Ажахы эрхилхэ шэнэ гурим экономикын хүгжэлтэдэ ехээр нүлөөлөө. Промышленна предприятинуудта ажалай бүтээсэ 32,4 процентээр нэмээ. Харин 1961—1965 онуудта—25,4 процент байһан юм. Тиихэдэ промышленна үйлэдбэри наймадахи табан жэлэй туршада 1,5 дахин ургаа, тэндэ хүдэлдэг хүнүүдэй тоо ойролоол 15 процентээр олошороо.

Табан жэлэй туршада бүхы фонднуудай хахад хубинь шэнэ техникээр зэбсэгжээ. Шэнэ фонднуудай техникын ашаг үрэ үшөө хүсэд харагдаагүй байһаар. Шэнэ оньһон техникэ ашаглалгада оруулха бүри тэрэнь улам дээшэлхэ юм. Шэнэ фонднууд хадаа ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ шухала нүхэсэл мүн.

Бага хүсэтэй агрегадуудые томодхолго — научно-техническэ дэбжэлтын, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлгын нэгэ гол шэглэлнүүдэй нэгэн болоно. Энэнь промышленностиин бүхы һалбаринуудта хабаатай. Жэшээлхэдэ, 1965 ондо 1 миллион киловатт-час хүсэтэй 12 электростанци бии байгаа, харин 1970 ондо тиимэ хүсэтэй 30 электростанци тоологдобо. 1 киловатт-час элшэ хүсэ үйлэдбэрилхын тула 1965 ондо 423 грамм түлишэ гаргашалагдадаг байгаа һаа, 1970 ондо 369 грамм хүрэтэр доошолһон байна. Табан жэлэй туршада түлишэ арьбалһанай ашаар 1,2 миллиард түхэриг алмагдаа, түлишын промышленностиие хүгжөөлгэдэ 1 миллиард үлүүтэй түхэригөөр гаргашань хороогдоо, энергетикэдэ һомологдоһон мүнгэнэй гаргаша 500 миллион түхэригөөр доошолоо.

Арадай ажахын һалбаринуудта научно-техническэ дэбжэлтын асуудалнуудые амжалтатайгаар шиидхэһэнэй ашаар үйлэдбэриин техническэ хэмжээн нилээд дээшэлээ. 15 мянган машина, түхеэрэлгэ болон механизмууд, 6 мянга шахуу шэнэ приборнууд шэнээр ашаглалгада оруулагдаа. Промышленностьда 75 мянга гаран оньһожоруулагдаһан, автомат түхеэрэлгэ тодхогдоһон лининүүд хүдэлдэг болоо.

Һүүлэй жэлнүүдтэ хүдөө ажахыда зорюулагдажа, 70-85 түхэлэй шэнэ машинанууд бүтээн гаргагдаа. 1970 оной эсэстэ автомат 427 түхеэрэлгэ, тэрэнһээ гадуур тоололгын 300 центр хүдэлжэ байгаа. Наймадахи табан жэлэй туршада национальна доходой 35 процент, промышленностьдахи ажалай бүтээсын 50 процент шахуунь техническэ дэбжэлтын хүсөөр оруулагдаа гэжэ тоололгоор элирүүлэгдээ. Мүн бэшэшье хэрэгсэлнүүд алмагдаа.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин ашаг үрэ һүүлэй жэлнүүдтэ нилээд ургаа. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй, газар таряалангай, мал ажалай ашаг шэмэ ехэдхэһэнэй ашаар эдэ бүгэдэн туйлагдаа. Наймадахи табан жэлэй туршада ажалай бүтээсэ жэл бүри 6,2 процентээр ургаа, харин долоодохи табан жэлдэ—3,4 процент байһан юм. Хүдөө ажахын материально-техническэ үндэһэ һуури бэхижүүлһэнэй, партиин хараалһан экономическа урмашуулгын хэмжээнүүдые бэелүүлһэнэй ашаар ороохо, саахарна свёкло, хартаабха, һү, мяхан ехээр абтаһан байна. Хэрбээ 1961-1965 онуудта жэлдээ дунда зэргээр 130 миллион тонно ороохон тушаагдаа һаань, наймадахи табан жэлэй туршада жэл бүри 167 миллион тонно ороохон гүрэнэй амбаарта оруулагдаа. Хүдөө ажахыһаа ороһон бүхы продукциин хэмжээн энэ хугасаа соо 21 процентээр дээшэлээ. Гектар бүриһөө хуряагдаһан таряанай хэмжээн тэрэнэй олзо орошые элеэр харуулдаг тоо болоно, 1961-1965 онуудта гектарһаа дунда зэргээр 10,2 центнер ороохон хуряагдаа һаань, наймадахи табан жэлэй туршада 13,7 центнер ороохон абтаа. Эдэнэй ашаар промышленность хүдөө ажахы хоёрой хоорондохи харилсаа холбоон һайжараа, промышленность эдеэ хоолой зүйлнүүдые ехээр абадаг болоо. Энэнь промышленна продукци үйлэдбэрилгэдэ нүлөөтэй байһаниинь эли.

Арадай ажахын мүнөө шатын хүгжэлтын ябасые хараадаа абахада, юһэдэхи табан жэл ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые улам дээшэлүүлхэ үе саг гэжэ тоолохо эрхэтэй байнабди.

Юһэдэхи табан жэлдэ арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараан улам ехээр үйлэдбэрилэгдэхөөр хараалагдана. Тиигэхэ зуураа ниитын үйлэдбэриин хубинуудые түрүү аргаар бүридүүлхэ, ниитын продукци национальна доход ехэдхэхэ хэрэгтэ нүлөөтэй байха, мүн промышленностиин һалбари хоорондын, һалбари доторой холбоое тааралдуулхада нүлөөтэй байха юм. Энергетикэ, химическэ ба нефтехимическэ промышленность, машина бүтээлгэ, нэн түрүүн прибор бүтээлгын, радиоэлектроникын, мүн бусад һалбаринуудые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ гээшэ энээндэ тон ехэ удха шанартай. Иигэбэл, ажахын бүхы һалбаринуудта техническэ дэбжэлтэ туйлаха, капитальна барилга түргэдхэхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукци ехээр үйлэдбэрилхэ хэрэгтэ нүлөөлхэ байна.

Техническэ талаараа нарижуулагдаһан машина болон оньһон түхеэрэлгэнүүдые үйлэдбэрилгэ хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэхэ юм. Жэшээлхэдэ, тоонуудай ашаар бэелүүлэгдэдэг программна жолоодолготой станогуудые үйлэдбэрилгэ табан жэл соо 4 дахин нэмэхэ юм. Юһэдэхи табан жэлдэ трактор бүтээлгэ 25 процентээр нэмэхэдээ, двигательнүүдэйнь хүсэн 80 процентээр дээшэлхэ юм.

Ороноо электрижүүлхэ ... юһэдэхи табан жэлдэ ... хүдэлмэри хэгдэхэ. ... атомна электростанци... түлэб ороной Европын ... хоогдохо байна. Юундэ ... тэндэ түлишын нөөсэ ... Энэ түсэбэй ёһоор, 10-12 ... турша соо 30 миллион ... хүрэтэр хүсэтэй атомна ... нууд бодхоогдохоор хара...

Ороной колхоз болон ... дай гүрэндэ тушааха хүд... хын продукци найма... табан жэлтэй сасуулбал ... хин шахуу ехэ байха юм. ... хи табан жэлдэ газарай ... улам дээшэлүүлэгдэхээр ... дана. Хэрбээ 1970 ондо ... ряалангай 100 гектар ... 11,5 мянган түхэригэй ... дукци бүхыдөө абтабал, ... до энэ тоонь—15 мянган ... тэ болохо байна. Ороо... хүдөө ажахын бусад про... бэг дэлбэгээр үйлэдбэрил... хын тула газарай хүрьһ... жэл һайжаруулха, түрүү ... ги хэрэглэхэ гэхэ мэтэ ... абтаха. Газарай гектар б... гаса дээшэлүүлһэнэй ашаа... абтаха нэмэлтэ таряан... центнь хуряагдахаар хара...

Тэжээлэй бааза бэхи... ба бусад хэмжээ ябу... хүсөөр мал ажалай ... нилээд дээшэлхэ. Мал а... мо комплекснуудта ... мал ба гахайнуудые ... луулха зорилго табигд...

Үйлэдбэриин ашаг үрэ ... лүүлхэ ябадал ажалай б... дулдыдаха байна. Ажалай ... сэ дээшэлүүлһэнэй ... мышленна үйлэдбэриин ... продукциин 87—90 про... тэр абтахаар түсэблэгд...

Комплексно оньһожору... лэдбэриие автоматиза... хүсөөр хэгдэдэг ажалы... гээшэ мүнөө үе сагай го... болоно. Промышленна ... тинуудта ажалладаг ... лэгшэдэй электрын хүсэ... дэг ажалай хэмжээн юһ... бан жэлэй туршада 1,3 ... рин хүдөө ажахын—2 ... болохоор хараалагдаа. ... ашаглагдахаар эльгээгд... техникын хүсөөр ж... туршада 1,4 миллиард ... олзо доход оруулагд... мянган хүдэлмэришэнэй ... хүсэнэй ажал оньһон ... тохогдохо гэжэ даб дээр... үзэхэдэ тодорно.

Эрдэм наукын, техни... лалтануудые нэбтэрүүлэ... бүтээсэ дээшэлүүлгэдэ ... байна. Энээнэй ашаар таб... туршада 40—42 милли... ригэй олзо оршо абтах... лагдана.

Гэхэтэй хамта, бүхы ... нууд кадрнуудай бэлэдх... риһаа дулдыдаха байн... дунда эрдэмтэй 9 ... мэргэжэлтэд 9-дэхи таб... туршада бэлдэгдэхэ ёһо... хэдэ профессионально-т... училищинуудта мэргэ... 9 миллион шахуу хүн ... гагдаха юм.

Мүнөө хүдэлжэ байга... приятинуудые шэнэ техн... гаха хэрэг шэнэ табан ... сэбтэ ехэ һуури эзэлнэ... хэдэ, металл отолдог ... 20-30 процентнь шэнэ ... даар һэлгэгдэхэ юм.

Гэхэтэй хамта, үйлэд... хүсэнүүдые таарулга... асуудалда нилээд ехэ ... хандуулагдаха.

XXIV съезд, мүн съезд... лээр абтаһан партиин Цен... Комитедэй шиидхэбэри... тогтоолнууд коммунис... тын шэнэ зорилгонууд... гэхын түлөө парти ба ар... хёон байгуулхы хүсэнүүд... нээр элсүүлхэ холын ... долтой бодото хүсэн мүн...

С. ХАРИ...
КПСС-эй обкомой ...

Очерк

УУЛЗАЛГА

1

I

Мэнэ һаяхан хуушан нүхэртэйгөө дахин уулзабаб. Гайхамаар юун байгаадхиха һэм. Урданьшье уулзагша бэлэйб. Минии энэ тэрэ юумэ шашалдаад хахасагша һэмди. Бэе бэеэ һайн мэдэгшэ һэн гүбди. Мэдэнэгүйб. Хүнэй муу, һайниие даб дээрэ ойлгохонь хэсүү ха юм. Зарим хүнүүд һуури һааригүй, шууюуршааюур зантай, нүгөөдэ заримшуулынь дуу шуушьегүй, дуугай зантай байдаг. Урдань хэдэ дахин уулзаһаншье һаа, хуушан нүхэр тухайгаа хүсэд һайнаар мэдээгүй ябааб. Юрын таряашанай бүлэ һэн. Эбтэй эетэй гээшэнь.

Үнинэй механизатораар хүдэлдэг нүхэрэйм гэр Жаргалантын тэг дунда, колхозой гаражтай зэргэлээд шахуу оршодог. Ажалайнгаа хэрэгээр нилээд һаатаһан байжа, орой үдэшэ болоһон хойно нүхэрэйдөө ерэбэб. Газаа үһээрхүү бороо шэбэржэ һаланагүй. «Хура бороотойдо комбайнернууд таряа хададаггүй, бүрхэг тэнгэриин сэлмэтэр гэртээ байдаг, тиимэһээ нүхэртэйгөө заабол уулзахаб» гэжэ дэмы найдаһан байгааб.

— Николай Терентьевич хаанаб? — гэжэ гэртэ орохотойгоо сасуу асуубаб. Нина Гавриловна даб дээрэ харюусабагүй. Ажалһаа һаяшаг ерэһэн хадаа гэр доторхи юумэеэ хэжэ, сүлөөгүй байба. Гаражда диспетчерээр хүдэлдэг. Тиимэһээ үдэр һүниеэ илгангүй заримдаа гараждаа ошохо баатай болодог.

— Николай ажалһаа үшөө ерээдүй. Тарилгын гү, али таряа хуряалгын үедэ тэрэмнай унтажа хонодоггүй һэмнай, — гэжэ Нина Гавриловна энеэбхилэн хэлэбэ.

Һүнииин тэн багта нохой хусажа һалабагүй. Тиигэжэ байһаар гансата абяагүй болоод, эгээл дүтын нүхэртөө эрхэлһэн мэтэ гиинаад абаха юм. Тиигэһээр яагаһаар үүдэн нээгдэжэ, бороодо шобто нороһон Николай Терентьевичнай өөрөө орожо ерэбэл даа.

Эртэ үглөөнһөө бороогой һабинажа һалахагүйдэ комбайнернууд таряагаа хуряахаяа болёод, баал болгожо сабшажа захалһан байгаа.

2

Наранай ороод, боро хараанай болохотой хамта бэшэ механизаторнуудынь комбайнуудаа байлгаад, мотоциклнуудтаа һуужа, гэр тээшээ пүршэгэнүүлһэн байгаа. Харин Николай Терентьевич юундэшьеб даа гэртээ ошохоо яараагүй, һүниин тэн болотор комбайнаа түршэгэнүүлжэ, таряагаа сабшажал байгаа бшуу. Баал болгожо сабшагдаһан таряан хэзээдэшье хосордоггүй, наранай гарахатай хамта хатаад, суглуулжа наншахыень хүлеэжэ байдаг гээшэ. Энээниие үнинэй механизатор һайса мэдэнэ. Тиимэһээ таряагаа хаһа сагтань, нэгэшье ороохо гээнгүй хуряажа абахые оролдоно. Зүгөөр тэрэ түрүүшынхеэ иигэжэ оролдоно бэшэ, харин хори нэгэн жэлэй туршада баян ургаса абахые бүхы шадалаараа эрмэлзэнэ бшуу.

— Зоной дунда элдэбын хүнүүд байдаг хаш даа. Заримадынь атаархажа һалахагүй. Зүгөөр һайе һанажа атаархахада гоё юм бээ. Тарилгын, таряа хуряалгын үедэ үдэр, һүниеэ илгангүй хүдэлхэдэш зарим нэгэшүүл бүри саагуур бодонхой, олзо зөөриин хойноһоо уланхатана гэжэ һанадаг. Минии бүлэдэ оройдоо ехэ юумэн хэрэггүй даа. Һамгам, басагам хүдэлнэ. Ниитын, өөрын гэжэ илгадаггүйб. Теэд таряагаа хаһа сагтань хуряажа үрдихэгүй ямар тиимэ комбайнер байха юм, — гэжэ Николай Терентьевичэй зүрхөө хүдэлэнги хэлэхэдэ, олон юумэн тухай бодомжолхо баатай һуугаа һэм.

Сэхыень хэлэхэдэ, урданайхи нүхэрни өөрыгөө һайрхажа ябадаггүй, харин колхозойнгоо ажал хүдэлмэри тухай ходо хөөрэжэ, һанаагаа зобожо ябадаг.

— Хайшан гэжэ механизатор болоо һэм та? — гэжэ һонирхоходом. Николай Терентьевич бүхы сэдьхэлһээ энеэгээ һэн.

Энеэхээр, баясахаар юумэн биил байгаа.

II

Тэрэ гэһэнһээ хойшо аяар хорин табан жэл үнгэрөө. Ургы сэсэгээр хангалтама хабарай һүүлшын һара бэлэй.

3

Хори наһа хүрэжэ ябаһан Николай колхозой түрүүлэгшые арайл гэжэ үгэ хүүртээ оруулаад хуушан ажалһаа сүлөөржэ, прицепщигээр хүдэлхэ болобо. Хүбүүнэй баясаһан гээшэнь захагүй. Унтаха нойрыньшье сэлмэнхэй. Нютагайнгаа хүбүүдэй бүгдөөрэн шахуу прицепщик болоходо атаархагша һэн ха. Плуг дээрэ һуунхай, полиин захада нүхэртэйгөө хамта рычагыень бүхы шадалаараа дараад, плугайнгаа табан анзаһа яндайштарнь дээшэнь болгоодхихо. Тинхэдэнь трактор аргаахан эрьелдэжэ, оройдоо хюмһанай харынщье зэргэ газарые анзаһаараа онгилонгүй, загуунайнгаа саада бэсэр орожо, шууяса хахалуулан ябашаха даа.

Тракторай хажууһаа алхамшье холо ошонгүй, аха нүхэрэйнгөө ажалые анхаралтайгаар шэнжэлхэһээ гадна, арга хаба соогоо хамһалсаха тэжэ оролдобо. Трактор жолоодоод туршахам гэжэ нэгэтэ хандахадань, трактористнь наада барин, иигэжэ энеэгээ бэлэй:

— Һэ, оройдоо долоон үдэр ажаллажа үрдеэгүй аад, трактор жолоодохом гэжэ хэлэхэдээ хайшан гэнэш. Хаана тракторыем хүнтэрүүлнэ гэжэ шамда үгэхэбиб? Үгы, тиимэ бэлэн юумэ байдаггүй бшуу.

Тиигэбэшье Николай зориһондоо хүрөө һэн. Халаанайнгаа һүүлээр трактористнь бүхөөр унташаһан байгаа. Тиихэ һамбаандань Николай трактораа һэмээхэнээр заводиилаад, үлөөд байһан загуунаа хахалажа үрдибэ.

— Байза, энэмнай иихэдээ хайшаа юм? Удаан унтаһан байбалтайб. Унтаагүй һаань, тугаархи загуунаа мүнөө болотор хахалаад дүүргэхэ һэм. Халаг даа, уһан нойр байналби даа, — гэжэ трактористынгаа бэедээ гомдонгёор гэмэрхэдэ Николай тодон абаад, иигэжэ хэлээ һэн:

— Тугаархи загуумнай үнинэй хахалагдаад байна. Хүлисэгты, тракторнай ягаашьегүй. Та дэмы намда найдаагүй ёһотойт.

Трактористнь гайхаһандаа дуу шуушье гарабагүй, харин нюдөө түб түхэреэн болгоод, урдаһаань бэлтысэ шэртэн зогсобо. Уур сухалайнгаа нэгэ бага сэлмэжэ эхилхэлээр, полиин захада байһан трактор тээшээ томо-томоор гэшхэлбэ. Хойноһоонь Николай баһа һалирба. Трактораа түргэн шалгажархёод, хахалһан газарайнь шанарые шалгажа захалба. Ямаршье голодоһон олдобогүй. Өөдэ һөөргөө нэгэ хэды ябасагааһанай һүүлээр Николайда дүтэлэн ерээд, миһэрэн энеэбхилжэ хэлэбэ:

— Гэмгүй гоёор хахалаа байнаш. Ёһотой тракторист заабал болохош. Харин бүхы юумэ мэдээб гэжэ ябахада муу гэжэ һанагшаб. Аха нүхэдтэйгөө зүбшэлдэжэ ябаха хэрэгтэй.

Тэрэ хабарынь Николай трактористаар хүдэлжэ захалба.

4

Саг гээшэмнай яахын аргагүй түргэнөөр үнгэрдэг хаш даа. Хабарай үнгэрхэдэ нажар, нажарай үнгэрхэдэ намар айлшалан ерэнхэй байха. Дэлгэр уужам таряалан дундуур морин жатка бэшэ, харин комбайн зүдхэһэн трактор ябаха даа. Сэхыень хэлэхэдэ, «Коммунар», «Сталинец» комбайнуудые Николай Терентьевич һайса жолоодоһон байха.

— Тэрэ үедэ унаһан малгайгаа абаха сүлөөгүй хүдэлэгшэ һэмди. Даажа абаһан машинаяа амин голтойгоо адляар гамнахаш даа, —гэжэ хэлэхэдэнь омогорхон баясахаш.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо аяар хорин табан жэл үнгэрөө. Түмэр «хүлэгүүдэй» тэнсэлгүй хүсэтэйе, ниитын ажахыда айхабтар ехэ туһатайе тиихэдэ ойлгоһон байха.

III

Гурбан жэлэй саана бэлэй. Декабрь һарын эхеэр ажалайнгаа хэрэгээр Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо ерээд, Николай Терентьевичтэй уулзаха һанаатай гэртэнь ошобоб.

Газаа бүрхэгшэг, нойтон саһан малгайлан орожо, газар дайда хүбэн сагаан хүнжэлөөр хушагдажа байба. Эгээл энэ үедэ комбайнернууд сүлөөтэй байдаг һааб даа. Тиимэһээ нүхэр Дурхеевтэй заабал уулзахаб гэжэ найдаа һэм. Теэд Николай Терентьевич баһал орой болотор гэртээ ерээгүй. Ушар юуб гэхэдэ, таряа хуряалгын дүүрэхэтэй хамта комбайнаа орхёод, үбэлэй үедэ трактористаар хүдэлхөө трактор даажа абаһан байгаа.

5

— Поли дээрэ саһа тогтоохо ... лөөгүүр гараа һэн. Удангүй ерэхэл ... гэжэ Нина Гавриловна мэдүүлбэ.

Нойтон саһанай малгайлан орохо... поли дээрэ саһа тогтоожо үрдиха ... бшуу. Энээн тушаа һанаагаа зобожо ... Н. Дурхеев бригадирай гүйлтаһаа ... үдэр бүри саһа тогтоолсоо һэн. Хаһа ... саһа тогтоожо, таряалангаа шиигтэй ... гүй һаа, баһа аргагүй ха юм. Һалхи ... буужа, газарай харлатар саһа үлее...

Боро хараан болоһон хойно трак... шэгэнөөд, дүтэлжэ ябаһандал бол... Уданшьегүй нүхэр Дурхеев өөрөө ор... бэл даа. Трактораа гаражда байлгаад ... ерэхэ һамбаандаа саһан болошон... тигээ һэгсэржэ байба.

— Эгээл мүнөө саһа тогтоожо ... һаа, минии лэ һула һалажа болохоо... хэлэхэдэнь, үнинэй механизатор ажал ... яһала мэдэнэ, тиимэһээ ниитын хэрэ... сэдьхэлһээ хандана гэжэ ойлгоо һэм.

IV

Хойто үдэрынь Далайта гэжэ ... дээрэ ерэхэдэм, Николай Терентьеви... тэй хөөрэлдэхэшье сүлөөгүй, баалнуу... луулжа байгаа һэн.

— Социалис мүрысөөнэй холоо ... даймнай нэгэн Н. Т. Дурхеев өөрөө ... даа. Залуу механизаторнуудта ... ажалай үльгэр жэшээ харуулжа, ... дөө һургажа ябадаг гээшэ,—гэжэ Т... нэрэмжэтэ колхозой главна эконом... Шоболов хэлээ һэн.

Далайта гэжэ таряалангһаа холод... рүү комбайнерай машинын бункер... тугхан хадагданхай, үглөөнэй һар... шээндэ улаабхин намилзажа байгаа ...

Хорин нэгэдэхи намараа баян ургас... жа байһан нүхэртэйгөө тиигээд ... һэм. Ямар жэгтэй һайхан, ажалша ... лэ гээшэб. Һаруул һайхан ажалайн... зүрхэнэйнь сохисо, дэлгэр сагаан сэдь... эрмэлзэл зорилгонь хододоо урма ... даруулан байхал. Юрын колхозник, ... механизатор, ёһотой коммунист одоо ... байха ёһотой ха юм.

М. ОСОД...
манай ...

СОВЕТ ХҮНЭЙ ҺАЙХАН ШЭНЖЭЭР БАЯСАМААР

...Манай сомоной Советэй газар ...«Маяк», Ленинэй нэрэмжэтэ ...нууд оршодог юм. Хамта ...6 урхэтэ айл тоологдодог, зур...мянган хүн зон ажаһуудаг ...Жэл ерэхэ тума эдэ ажа...ндай экономико хүгжэжэ, ...ажалтатай ябаа. Гэбэшье ...лэй байгаалиин уларил тии...гүй муу байгаа гэжэ мэдэ.... Аймаг соогоо манай сомо... Советэй мэдэлэй газар дээрэ ... тус ажахынууд илангаяа ...хиндолдо ороо. Үһан аюул ..., 410 гектар ороохо та..., 780 гектар силосэй урга..., 310 гектар хүхэ һолоомон, ...5 гектар сабшалан, 25 гектар хартаабха, 42 гектар куузику үертэ ороо.

Хэды тиигэбэшье ажалшаднай урмаа хухарангүй, бүри эдэбхи үүсхэлтэйгээр, эршэ долгитойгоор хүдэлжэ, үзүүлэгдэһэн гай тодхорһоо гарахаяа оролдоо. Эбэртэ бодо малдаа үбэл, хабар эдюулхэ үбһэ тэжээл бэлдэжэ абаа. Сабшажа боломоор газарай үбһэн хуу сабшагдаа. Ургаса тарягаашье саг болзор соонь хуряажа түгэсхөө. Хүшэр сагай тулахада нэгэ хүн шэнги байдаг совет хүнэй энэ һайхан шэнжыень үнэхөөрөөшье баясан дэмжэхээр байна.

Манай сомоной Советэй депутадууд болон саг үргэлжын комиссиин гэшүүд харюусалгатай хэрэгэй хажуу тээ үлөөгүй. Июлиин 25—26-най үдэшэ орой хурын ехээр орохо, үһанай нэмэхэ байһан мэдээсэл радиогоор дуулгагдаа һэн. Бэлэдхэлэй хүдэлмэри түргэн ябуулагдажа эхилээ. Абаралгын, түргэн туһаламжын бригаданууд тэрэ дороо бии болгогдоо. һүни орой угаа хүсэтэй үһан Зуун-Мориндо уулаһаа буужа ерээ. Эрьедэ байһан 13 гэр абтаа. Үһанай үерэй үедэ эрэлхэг баатаршалга гаргаһан нүхэдые эндэ дурсангүй байхын аргагүй. Арбан табан багашуулай ами наһа абарһан Эрхүүгэй политехническэ институдай студентнүүд Станислав Николаевич Веревкин, Александр Николаевич Кутяков, ДЭУ-гэй жолоошон Дмитрий Кузнецов, тракторист Николай Дорофеев гэгшэдтэ үнэн сэдьхэлэй баяр хүнүүд мэдүүлээ. Ехэ үерэй үедэ хүнүүдые болон материальна зөөри абарха талаар онсо шалгарһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй Грамотаар Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой агроном Андрей Нимбуевич Ябданов, тракторист Андрей Содбоевич Халудоров, һү һаалиин фермые даагша Петр Доржиевич Тапхаев, бригадир Аркадий Дамнянович Доржиев гэгшэд шагнагдаһан байна.

Телеграфна столбнууд унажа, утаһаар хөөрэлдэхын аргагүй болгдоһон, харгы, хүүргэ һандарһан байха юм. Теэд тэдэ түргэнөөр заһабарилагдажа, хүсэндөө оруулагдаа. Сомоной Советэй талаһаа 9 хүнһөө бүридэһэн комисси бии болгогдожо, хэды шэнээн гарза хоходил ушаруулагдаһаниинь тоологдоо.

Һургуулиин, сельпогой магазинуудай түлеэ залаһан үертэ абтаа. Гэбэшье үбэл түлихэ түлеэниинь үни хада бэлдэгдээ.

Парти, правительствамнай үдэр бүхэндэ зонойнгоо ажаһуудал һайжаруулхын түлөө халуун анхарал хандуулдаг. Эндэшье туһаламжа үзүүлээ. Хамта 46 мянган түхэригэй туһаламжа тэрэ дороо гүрэнэй зүгһөө үгтөө бэлэй. Эгээл нимэ арга боломжо дээрэһээ үерһөө һандарһан 536 һурагшадай һураха һургуули, 25 хүүгэдэй байха саад, 300 хүнэй һууритай клуб заһабарилагдаһан, 22 гэр шэнээр баригдажа үрдигдэһэн байна. Аймагай ажалшадай депутадуудай гүйсэдхэхэ комитедэй зүгһөө 1300 түхэриг мүнгэн туһаламжа үгтөө һэн.

Энэ үе соо депутадууднай үнэн бэеэ бодотоор харуулжа шадаа гэхэдэ алдуу болохогүй. Аюулда ороһон зондо ягаал һаа һайнаар туһалхаб гэжэ оролдодог, тэдэниие дэмжэн, сэдьхэлээ зобохогүйень хүсэдэг, юрэдөө, зонойнгоо этигэмжэтэ нюур байһанаа харуулаа даа. Тэдэнэй заримыень эндэ нэрлэн дурасахада болоно. Г. Данзанов, Б. Толосоев, А. Односторонцев, М. Чагдуров болон бусад нүхэд бодото нюураа харуулжа шадаа.

Ажалшадай үһан аюулда дайрагдажа, ажалай бага хойшо татагдабашье, урмаа хухараагүй байха юм. Бата бүлэ соо һууһан зонойнгоо туһаламжаар зоригжон, шэнэ табан жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхын түлөө улам эршэтэйгээр хүдэлжэ байна гэжэ мэдүүлхэ дуран хүрэгдэнэ.

Л. ХОРЕНОВ,
Түнхэнэй аймагай ажалшадай депутадуудай Тоорын сомоной Советэй түрүүлэгшэ.

Хэжэнгын аймагай Ородой эхин һургуулиин 50 жэл

...ГЭЭРҮҮЛҺЭН ЮМ ДАА НЮТАГАА

...921 оной октябрь һарада ... аймагай Хэжэнгын Ху... Тарбагатай нютагай ...Аса гэжэ газарта Ород...багатайн эхин һургуули ...һэн юм. Тэрэ хадаа ху... дотор нээгдэһэн гурбада...ряад һургуули байһан.

...Тус һургуули ехэл хүшэр ... үедэ нээгдээ. Хажуу... балагад этэгээдүүдэй ... Хэжэнгэдэ отогууд хоо... тэмсэл хурсадаһан бай... Революцида харша үзэл...тэгээдүүд ород буряад ...ой хоорондо хёмороо үүд..., шуһата тулалдаанууд...н болодог байһан.

...зуугаад лама, хуврагхоёр дасантай нютагта ...бэшэгтэй зон үсөөн һэн ... Эды олон ламанар Хэ... нютагта мухар һүзэг ...эрүүлхэһээ ондоо гэгээрэ...лмар хүдэлмэри ябуулха ... даа?

...Хорёод онуудаар зүүн бу...шуудай дунда үндэһэн хэлэн ...нь һургуули олошируу... эхилхэдэнь, буряад ...шанарые олоор бэлдэхэ хэ... гараа һэн. 1918 ондо ...н дунда һургуули шадар ...дэһэн хоёр жэлэй багша...ай дээдэ курса тэрэ хэрэ... яһала урагшатай болгогарадаг һэн гэхэ. Тиигэбэ—ябашье түрүүшын шабинар һуралсалдаа яһала амжалта түйладаг байгаа.

Һүүлдэнь тусхай бэлэдхэлтэй багшанар эльгээгдээ. 1923 ондо гэгээрэлэй арадай комиссариат багшанарые бэлдэдэг дээдэ курса дүүргэһэн Дондок Дугарович Дугаржабониие эльгээбэ. Дугаржабон һургуулиие хэрэгтэй юумээр хангахын тула горитой хүдэлмэри ябуулһан байна. Мүн баһа залуу багша эндээ комсомолой ячейкэ эмхидхээ. Тэрэ үедэ Ородто партийна организаци бии болоодүй байгаа, тиимэһээ комсомолой ячейкэ нийтэ-политическэ хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулдаг, мүн уран һайханай бүлгэм эмхидхэжэ, зүжэг наада табидаг һэн. 1924 онһоо тус эхин һургуули бүхы сомон соо хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха талаар түб болоһон юм.

Удаадахи жэлнүүдтэ комсомолшууд, багшанар хамтын ажал эмхидхэхын тула үүсхэл гаргаһан байха. Тиигэжэ 1930 ондо Ород-Тарбагатайн сомондо 63 үрхэтэнһөө бүридэһэн «Улаан-Булаг», 65 үрхэтэнһөө бүридэһэн «Улаан-Малшан» гэжэ хүдөө ажахын артельнүүд мүндэлөө. Һургуулида найман гектар газар үгтэжэ, Хүйтэн-Хүндын адагта һургуулиин байшан, багшын байра, мүн бусад гэрнүүд баригдаа һэн. Тэндээ таряа таридаг болоно. һургуули һурагшадаа ажалда бэлдэдэг болоо.

...Ород болон Тарбагатай нютагай урагшаа һанаатай нү... Сампил Шагдаров, Бальжима Шобоев, Гончиг Вам..., Ендон Вампилов, Лха... Лодонов гэгшэд нютаг... һургуули тогтоохын тула ...од ехэ оролдолго гаргаһан ...а. Эхин һургуулиин нээт...дэ. монгол үзэгтэ бэрхэ ...а Шагдаров багшаар то...огдоо. Һургуули хүнэй гэр ...хүдэлмэриеэ эхилһэн.

...Шагдаров багша түрүүшын ... түлөөһэгүйгөөр хүдэлһэн ... өөрынгөө гараар парта...ые, ханын самбар хээ. Тэ... үедэ барлагдаһан ном хо...һааб даа. Тиимэһээ Чой...-Лхама Вазаровай зохёо...үзэглэлые багша Шагдаров ...ар буулгажа, олон болго... юм. Тиигэжэ түрүүшын ... арбан хүбүүдые һурга...гараа һэн. Тэрэ жэлдэ һу... хүбүүдые нэрлэбэл: ...нимын Замбал, Гончи... Жэмбэ, Наһатын Намдаг, ...дынай Дагба, Жаңын Цэ..., Найдандоржын Бад..., Ендоной Лосол, Абидын ..., Радныи Аянда гэг...

...Түрүүшын жэлнүүдтэ тон ...бэрхэшээлнүүд ушардаг .... Һургуули өөрын байшан-... багшын байрагүй. Гадна ..., ном һудар, һуралсалай ...эл байхагүй. Заримдаа ... самбар хэрэглэхэ саг

Эгээл тэрэ жэлнүүдтэ нютагай мэдэлэй газар үргэдэжэ Ородой, Тарбагатайн, Доодо-Худанай үхибүүд ерэжэ һурадаг болоо. Ород нютагай хоёр артель нэгэдэжэ, Энгельсын нэрэмжэтэ колхоз тогтоод, һургуулиин һууриһан газар түбынь болгогдобо.

1936—1938 онуудта Худанда, Ородой адагта, Наринда эхин һургуулинууд тогтожо, тэндэхи үхибүүд өөһэдынгөө һургуулинуудта ябадаг болоо һааб даа. Тиихэдэнь Ород-Тарбагатайн һургуули имагтал Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой хүүгэдые һургадаг боложо, «Ородой» гэжэ нэрэ абаа һэн. Табяад онһоо тэрэ һургуулида ород классууд зэргэ бии болоно, буряад, ород, татар чуваш хүүгэдые һургажа эхилээ бшуу.

50 жэлэй туршада Ородой һургуулида олон зон багшалаа юм бэзэ. Дээрэ нэрлэгдэһэн нүхэдһөө гадна гимназист ябаһан Балдан Буянтуев, һүүлдэнь мэдээжэ уран зохёолшо болоһон Хоца Намсараев, Шоймпол Цырендамбаев, Софья Ангапова, Норбосамбу Гылыков гэгшэд тэндэ багшалһан намтартай. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдэ Содномдагба Будажапов, Цыжибма Эрдынеева гэгшэд багшалаа.

Түрэ засагайнгаа зүгһөө медальнуудаар, БурАССР-эй Верховно Советэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан Ц. Э. Эрдынеева багшаар хүдэлһэн гушан жэлэйнгээ хориень (тэрэ тоодо 18 жэлдэ һургуулиие даагшаар) Ородой һургуулида зорюулһан габьяатай.

Дурсагдаһан бүхы багшанар өөрынгөө гол ажалһаа гадна зоной дунда соёлой болон политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри нилээд ехээр ябуулһан байха юм. Гуша гаран онуудаар ехэ наһатанда үзэг бэшэг зааһыеньшье мартажа болохогүй.

Табяад жэлэй хугасаада һууринай долоон зуугаад хүн эхин һургуули дүүргэжэ, саашадаа дунда һургуулида эрдэмээ үргэлжэлүүлхэ арга олоо. Ородой эхин һургуули дүүргэгшэдэй дундаһаа дүшөөд хүн дээдэ эрдэмтэй болонхой, тэдэнэй хоёрынь эрдэмэй кандидадууд.

Жэшээнь, БурАССР-эй финансын министр Ч-Д. В. Ендонов, Хэжэнгын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ Г-Б. С. Сангадиев, уран зохёолшо Ч. Ц. Цыдендамбаев, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай физикын кафедрын доцент Д. Сандитов, геологиин эрдэмэй кандидат Ц. Цырендоржиев, БурАССР-эй һургуулиин габьяата багша Ц. Т. Токтохоев болон бусад олон нүхэд Ородой эхин һургуулида эрдэмэй дээжэ—«А» үзэгтэ һураа һэмди гэжэ мэдүүлхэл. Мүн баһа анхандаа тэрэ һургуулида һураһан улаан шираг хүбүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай эхилхэдэ, түрэл газар дайдаяа аршалан, эрлиг хара дайсадтай эрэлхэгээр тэмсээ. Тэдэнэй зариманиинь баатарай үхэлөөр алдалһан, нүгөөдүүлынь орден, медальнуудые яларуулан бусажа, түрэл нютагтаа ажалай баатаршалга гарган хүдэлһэн байха.

Мүнөө үедэ Ородой һургуули һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри улам һайжаруулан, 50 жэлэйнгээ ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтажа байна. Һургуулиин материальна хэрэгсэлнүүд һайжаранги. 1959 ондо шэнэ байра баригдажа, һуралсалай элдэб хэрэгсэлээр хангагдан, хүүгэдэй һайнаар һурахын тула бүхы арга боломжотой болоо һэн.

Ц. ЭРДЫНЕЕВ,
тусхайта пенсионер.

...СЭДЬХЭЛЭЙ БАЯРАЙ ҮГЭ

Хэжэнгын аймагай Ородой һургуулиин
50 жэлэйнь түүхэтэ ойдо

...агар үзэгүүдээ дахуулдаг
...һайхан үзэгхэнөө
...ар табан хургаараа
... түрүүшынхиеэ бэшэхэжэ
...һан һайхан һургуулимнай.
... хара самбарта
... сагаан шохойгоор
..., таба тоонуудые
...тай гоёор жэрылгэжэ,
Жагсааһан һайхан
һургуулимнай.

...ан шэрэ зуурахадаад,
...н бэлигээ гаргажа,
...даг нохой, шубуудые
... багшадаа магтуулһан
... сонхото һургуулимнай.
...йн аялга ниилүүлжэ,
... дуугаа дуулажа,
... баяраа гүйлгэжэ,
... орон хүмүүжэжэ,
... үндыһэн
һургуулимнай.

...ехэ зохёолшодой —
...рта Пушкин, Некрасовай
...гүй мүнхэ номуудай
... бүхэниие сээжэлдэжэ,
... туяа болгообди.
... хүнгэн бүмбэгээ
... марьян сохижо,
... мэргэн болгодог
... наадаа эрхилжэ,
Шуяа гарган нэрьеэбди.
... өөдэгүй юумэнһээ

Аяг зангаа бурууталдаад,
Гарай шадалаар гасалдаха,
Хүлэй шадалаар хүшэлдэхэ
Тиимэшье үенүүд бологшол
һэн.

Уданшьегүй эблэрээд,
Урда урдынхиһаа дорюунаар
Наадан жнигэн харайлдаха
Намшагтай хүхюу үдэрнүүднай
Намда элихэнээр һанагдадаг
даа.

Дүлэтэ омог комсомолшуудай
Дүүнэрынь болон жагсажа,
Улаан тугай үнгэтэй
Удхатай түгэлдэр галстугаа
Хүзүүндээ зүүжэ эхилээбди.
Ашата багша Ильичэйнгээ
Ашанарынь болоһондоо баяртай
Сэдьхэл зүрхөө доһолгон,
Сэсэн тангаригаа дабтажа,
Үгэлэн хэлэн ябабабди.
Дальбараа ябаһан бидэнэрээ
Далижуулаад бултыемнай
Нангин үгөөр юрөөжэ,
Нарата замда үдэшэһэн
Һургуулимнай һайхан даа.

Энэ манай һургуулида
Эрдэмээ эхилһэн нүхэднай
Али бүхы нютагуудаар
Ажал хэрэгээ эрхилжэ,
Алдартай хүнүүд болонхой
даа.

Мүнхэ эрдэмэйнгээ харгые
Мүнөө жэлэй сентябрьда
Эхилжэ, класстаа ороошо
Эдир жаахан багашуулда
Эрхим амжалта хүсэнэлби.
«Хоёр» сэнгэлтын дүтэлдэг
һаа,
Холуур саагуур намнажархёод,
«Таба», «Дүрбэ»
сэгнэлтэнүүдээ
Таблицын ёһоор арбидхажа,
Үзэһэн эрдэмээ шудалаг лэ!
Эгээ мүнөө классаа
Эхилһэн жаахан хүүгэдүүд соо
Ехэ академик, генералнууд,
Ерээдүйн солото
космонавтнууд
Ябанад гэжэл найданабди.
Агуу Ленин багшымнай
Амгалан ябааша тэрэ сагта
Арадай хүүгэдые нэгэдүүлжэ,
Ашата эрдэмдэ һургаһан
Алтан богоһото
һургуулимнай.

Чимит ЦЫДЕНДАМБАЕВ,
1933—35 онуудай шаби.

...болон ОСНМ-эй ... Балтиин да...ндэ хүдэлхэеэ залуу барилга...шэтэ ажалаар ...болон соо ... Ростогой ... порт Германиин ... Рес... ТАСС-ай фото.

МУХАР-ШЭБЭРЭЙ аймагай түбэй библиотекэ республика дотороо һүүлэй жэлнүүдтэ түрүү һуури эзэлжэ, дамжуулгын Улаан туг абанхай. Тус библиотекэ арба юһэн мянган хэһэг номтой, гадна олон газетэ, журнал абадаг. Библиотекарь, ВЛКСМ-эй гэшүүн Зинаида Поломошнова тосхоной хоёр мянган уншагшадта хүндэтэй болоһоор үнинэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: З. Поломошнова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

СОЁЛШОД—ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА

БИБЛИОТЕКЫН ГАЛНУУД ЯЛАРНА

Тээгдэ тосхоной үйлсөөр үдэшэндөө ябаһан хүн энэ гэрые холоһоо танидаг. Орой болотор гал носожо байдаг хадань тиигэдэг юм гү, али ладаг юм? Гудамжаар алхалалдаһан хүнүүд хүхюугээр хөөрэлдэн, тэрэ гэртэ дүтэлхэ зуураа:

— Доржиевамнай шадамар лэ библиотекарь болоод байна даа, — гэжэ хэлсэхыень үсөөн бэшэ дуулахат.

Тээгдын хүдөөгэй библиотекэ. Үдэшэ бүхэн эндэ хүнэй олон байдагынь гайхалгүй. Юуб гэхэдэ, библиотекэ соо ороходо, хододоо дулаахан, арюухан.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ тухай выставкэ, витринэнүүд, стенднүүд уран гоёор түхеэрэгдэнхэй, хүнүүдэй нюдэ баясуулжа, хужарлуулжа байдаг. Тэрэнһээ гадна газетэ, журналнуудай дансанууд столнууд дээгүүр аятайгаар табяатай. Эндэ арба гаран газетэ, 40 янзын журналнууд абтана.

Библиотекые даагша М. Д. Доржиевада хэдэн асуудал табибабди:

— Библиотекынтнай жасада хэды ном бии гээшэб?

— Номоор яһалашье баямбди гэхэдээ алдуу хэнэгүй ёһотойб. 10 мянга гаран номтойбди. Хүнэй яһалал уншаха номтой хабди.

— Уншагшадтнай хэды гээшэб?

— Уншагшадаар нилээд олон гээшэ хабди. Долоон зуунһаа үлэжэ байна. Бү гайхагты. Бидэ өөһэдөө үшөөл үсөөн гэжэ һанабди.

— Ехэнхинь ямар зон, ямар мэргэжэлтэд ном ехээр уншана гээшэб?

— Ямаршье библиотекэдэ ороо һаатнай, уншагшадай ехэнхинь залуушуул, һургуулиин һурагшад байдаг ааб даа. Манайдашье һурагшад-уншагшад олон. Тиибэшье яһала олон механизатор, һаалишан, хонишон бидэндэ ерэжэ, яһала олоор номуудые абаашадаг.

...Библиотекэ соогуур ябанабди. Уряа лозунгнуудые уншанабди.

«Хүдөө ажахын түрүү дүй дүршэлэй булан». Хүрбын совхозой малай тоо олошоруулха, тэрэнэй ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ тухай, хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилхэ ба гүрэндэ тэрэниие худалдаха түсэбүүд аржытар бэшэгдэнхэй.

«Газар—үйлэдбэриин гол хүсэн» гэһэн олон таһагтай витринын урда хүнүүд олон. Мүн хүдөө ажахын шухала һалбарида зорюулагдаһан тусхай плакат-витринэ эндэ гаргагдана.

Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд уншагшадтаяа ходо хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Үбһэ, таряа хуряалгын үедэ тэдэнэр хүдөө гаража, ажахын отара, гүүртэнүүдтэ ошодог юм.

Уран зохёолшо Марк Ефетовэй «Валдайска хонхонууд», «Гудамжадахи ангууд», «Далайн шулуушад» гэһэн номуудаар шэнжэлгэнүүд, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэжэ, уншагшадай анхарал яһала татаа.

...Орой болотор библиотекэ соо галнууд ярарна. Тээгдын хүн зоной, уншагшадай дуратай газарынь эндэл даа.

Ж. БАДМАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Хори.

Социалис оронуудаар

Хүдөө ажахын нэгэдэлнүүд хүгжэн бэхижэнэ

Монголой хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдэй заншалта тоосоотоһунгуулиин суглаанууд октябрь һара соо боложо эхилээ. Нэгэдэлэй гэшүүд хоёр жэлэйнгээ ажалай дүнгүүдые тэдэ суглаанууд дээрэ гаргажа, МНРП-гэй XVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ тодорхой зорилгонуудые хараалха юм.

Монголой Арадай Республикын хүдөө нютагуудай зоной диилэнхи хубинь эдэ нэгэдэлнүүдэй гэшүүд болонхой. Нийтынь һүрэгтэ 16,5 миллион үлүүтэй мал бэлшэнэ. Энэнь ороной бүхы табан хушуу малай дүрбэнэй гурбан хуби болоно бшуу. Нэгэдэл бүхэн дунда зэргээр 300 мянган гектар газар эдлэдэг.

Хүдөө ажахын нэгэдэлнүүд мяха, ноолһо, арһа, һү үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ тушаадаг гол хүсэн болоһоор үнинэй. Нэгэдэлнүүдэй мүнгэн олзонь жэлһээ жэлдэ ургана. Малшадай байдал, ажал хүдэлмэриинь эрхэ нүхэсэл үдэр бүри һайжарна. Хүндэ хүдэлмэринь эршэмтэйгээр оньһожоруулагдажа байнхай. Трактор, комбайн, ашаанай машинанууд олошорно. Мүн хонидой ноолһо хайшалалгада, үнеэдые һаалгада электрын хүсэн хэрэглэгдэдэг болоо.

Арадай хубисхалай илаһаар 50 жэлэй ойн баярай урдахана гаргагдаһан дүнгүүдые харахада, хүдөө ажахын нэгэдэлнүүд ехэхэн амжалтануудые түйлаа гэжэ тобшолол хэмээр һэн.

Ч. НАМЖИЛОВ.

Улаан-Баатар.

«ЯГААН МАК»

Пловдив хотодохи Болгариин эгээл томо парфюмернэ фабрика иимэ нэрэтэй юм. Эндэ үйлэдбэрилэгдэһэн янза бүриин парфюмернэ зүйлнүүд Советскэ Союзда, ГДР-тэ, Польшодо, Румынида, Чехословакида, Монголдо, Кубада, дэлхэйн бусад оронуудта суурхадаг. Уласхоорондын яармаг, выставкэнүүдтэ хабаадажа, «Ягаан мак» фабрикын продукцинь 10 алтан, 7 мүнгэн медальда хүртэнхэй.

Мүнөө энэ фабрика 280 гаран янзын продукци үйлэдбэрилнэ. Тэдэнэй дунда кремүүд, одеколонууд, духинууд, лосьонууд, шампуньнууд, уралай будагууд бии. Инженер Тотка Паунковагай хүтэлбэрилдэг техническэ дэбжэлтын таһаг мүнөө үеын косметикын, медицинын, химическэ промышелнностиин, биологиин туйлалтануудта үндэһэлэн һонирхолтой шэнэ туршалгануудые хэнэ. Энэ таһагай дурадхалаар үйлэдбэрилэгдэдэг болоһон «Купа» гэжэ эрэ хүнэй одеколон, шүдэнэй «Алена» гэжэ паста, хүүгэдэй ариг сэбэртэ зорюулагдаһан «Снежана» гэжэ набор гэхэ гэмэ олондо һайшаагдаа.

«Ягаан мак» фабрикын байгуулагдаһаар 80 жэл ерэхэ жэлдэ гүйсэхэнь. Арадай засагай тогтоһонһоо хойшо энэ фабрика мүнөө үеын машина, механизаторнуудаар түгэс хангагдаһан, ехэхэн промышленна предприяти болонхой. Эндэ 600 гаран хүн хүдэлдэг. Тэдэнэй дунда олон инженер, технигүүд бии. Һаяхан «Ягаан мак» фабрикада үйлэдбэриин шэнэ корпус баригдажа, ашаглалгада үгтөө. Тиигэһэнэй ашаар үйлэдбэрилдэг продукциин хэмжээн гурба дахин дээшэлээ.

Н. КОЧЕШКОВ.

Софи.

ДУНАЙН АДАГАЙ СЭЛГЕЭНДЭ

Румыниин Сулина гэжэ бишыхан хото Дунайн адагта, далайн эрье дээрэхэнэ түбхинэнхэй. Эндэ оройдоол 4300 хүн ажаһуудаг юм. Румынууд, ородууд, грегүүд, болгарнууд, татарнуудтай, юрэдөөл, элдэб яһатанай түлөөлэгшэдтэй эндэ ушаржа болохот. Тэдэнэр барандаа загаһашад ааб даа.

Загаһа тушаан абадаг пунктда 76 наһатай Митрофан Кириллов, 64 наһатай Георгий Луга гэгшэдтэй танилсаабди. Хоюулан пенсидэ гараһаншье һаа, залуушуултай тэн тэрээ ажал хэжэ байдаг.

— Юумээр дутаһандаа ажал хэнэ бэшэб даа,— гэжэ Митрофан хөөрэнэ. — Бүхы наһаараа ажал хэһэн аад, миин һуужа шаданагүйб. Далай намда хүсэ нэмээнэ гэжэ һанагшаб. Ажал хүдэлмэримнайшье хүнгэн болонхой. Эдэ загаһадые харыт, — гээд һая баригдаһан осетрнуудые заана. — Һайрханаш бэшэб, теэд намайе хүсэжэ загаһа бариха хүн мүнөө болотор энэ багта үгыгшэ. 45 наһатай хүбүүмнишье намдаа ахигдадаг...

Сулинын загаһашад ууган хотодоо угаа дуратай юм. Айлшадые угтахадаа — хүндэмүүшэ. Эдэ онсо шэнжыень хото соогуурнь ябахадаа, алхам бүхэндөө шахуу мэдэрхээр. Нёдондоной айхабтар ехэ үерэйшье үедэ сулинынхид сооһоо нэгэшье хүн хотоёо орхижо ошоогүй. Эндэ соёлой байшан бии. Уран һайханай бүлгэмэй артистнууд ород, румын, татар, грек дуунуудые зэдэлүүлдэг. Телевизорээрэ Бухарест, Софи, үнгэржэ ерэхэдээ, Измаилаар дамжуулан Одессэ, Кишинев хотонуудай программые загаһашад баридаг байна.

Ф. ЖАРИКОВ.

Бухарест.

Монгол Арадай Республика. Улаан-Баатар хотодо Советскэ Союзай туһаламжаар бодхоогдоһон һургуулиин түбтэ элдэб янзын мэргэжэлтэдые бэлдэдэг юм. Энээндэнь совет мэргэжэлтэд ехэ туһаламжа хүргэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совет багша Иван Шустов өөрынгөө монгол нүхэр Сандамдомбэрэлтэй ерээдүйн токарьнуудта мэргэжэлэйнь онол нюусые ойлгуулжа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ЕРЭЭДҮЙН ЭМШЭД

Улаан-Үдын медицинскэ училищи 1930 ондо нээгдэһэн юм. Тэрэ гэһээр дунда мэргэжэлэй 6000 эмшэдые һургажа гаргаа. Тэдэнь ганса манай республика дотор бэшэ, мүн бусад хизаар ба областьнуудаар ажалладаг.

Училищида мүнөө үдэртөө 1036 студентнэр, үдэшэндөө 215 хүн һуралсана. Эндэ шүдэнэй технигүүд, фельдшернүүд, санитарно-фельдшернүүд, акушернүүд, медсестранууд, фармацевтнүүд бэлдэгдэдэг.

Мэргэжэлтэдые бэлдэлгээр хүндэтэй болоһон багшанар. Буряадай АССР-эй габьяата врачнууд—Соломинцев, Холмогорова гэгшэд эндэ хүдэлнэ. Гадна, 1968 ондо Эрхүүгэй мединститудай фармацевтическэ факультет дүүргэһэн нүхэр Кузнецова тон һайнаар заадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. БурАССР-эй габьяата врач-терапевт А. П. Холмогорова; Фармацевт, КПСС-эй гэшүүн М. И. Кузнецова фармакологёор элдэб олон эмүүдтэй танилсажа байхыень харуулна; Фельдшерскэ бүлгэмэй III курсын студентнэр хэшээлдээ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ҺААЛИШАДАЙ ҺАЙНДЭР ҮНГЭРГЭГДЭБЭ

Аймагай түб Загарай һууринай үйлсэнүүдтэ хүн зон хэзээ хэзээнэйхиһээ олон, барандаа һайндэрэйхеэр хубсаланхай. Намарай тэнгэри сэлмэг. Үйлсэдэ гараһан хүн зон бултадаа соёлой ордон тээшэ яаранад.

— Шамдагты! Ярагты!—гэһэндэл соёлой ордон дээрэхи Улаан туг даллана, намилзана. Энэ ордоной газаагуур аймаг соогоо алдаршаһан түрүү һаалишадай дүрэ зурагууд. «Бэрхэ һаалишадта—алдар соло» гэһэн үгэнүүд холоһоо харагдана.

Мүнөөдэрнай һаалишадай һайндэр лэ! Аймагаймнай түрүү һаалишад сугларжа, ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэлдэбэ. Тэдэнэр зунай тэниглэн сагта хэр ажаллаа хаб? Ямар аргаар ехэ һү һаажа алдаршаа хаб. Юрэдөө, хөөрэлдэхэ юумэн һаалишадтамнай дүүрэн aaб даа. КПСС-эй Загарайн райкомой нэгэдэхи секретарь Е. И. Скубаренко аймагайнгаа һаалишадай заншалта слёт нээбэ. Зунай үедэ ехэ һү һааһан аймагай бэрхэ бэрхэ һаалишад эндэ ерэнхэй. Тэдэнэй эгээл эрхимүүдынь президиумдэ уригдаба. Удаань һаалишадай ажал хүдэлмэриин амжалта тухай элидхэгдээ.

— Эрхирэгэй совхозой Ацагадай фермын һаалишан Бутыдма Дондукова зунай үедэ үнеэн бүриһөө 1442 килограмм һү һаажа, аймаг соогоо эрхимлээ. Энэ түрүү һаалишанда чемпионой нэрэ зэргэ олгогдобо,—гээд хэлэхэдэнь, слёдто сугларагшад нэрьемэ альга ташаба. Бэрхэ һаалишан Бутыдма Дондуковада чемпионой лентэ зүүлгэжэ, үнэтэ бэлэг барюулагдаа. Урагшаа һанаатайгаар хүдэлхэ гээшэмнай нимэ һайхан ха юм. Олоной һайшаалда хүртэхэһөө ехэ шагнал хаана байхаб даа.

Эрхирэгэй совхозой 1-дэхи отделениин һаалишан Д. Г. Шираб-сэнгеева зунай үедэ 1383 килограмм һү һаажа, хоёрдохи һуури, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Е. Д. Ковалева гурбадахи һуури эзэлбэ. Эдэнэр эрхим ажалайнгаа түлөө мүн лэ ВДНХ-гай путевкоор шагнагдаба

Түрүү ажалшадта магтаал түүрэн, ирагуу хүгжэм зэдэлнэ. Слёдто хабаадагшад удаадахи асуудалдаа оробо. Тэрэнь залуу комсомол басагадые һаалишадай бүлэдэ абаха гэһэн ухаа... жэл дунда һургуули ... Ольга Хасанова сугла... урда сагаан халаад үмэ... лишанай үнэмшэлгэ абаба.

— Үнэн сэхээр, шу... ажаллажа, комсомол нэрэ... абажа ябахаб,— гэжэ ... хэнһоо хэлээ. Тэрэ ... комсомол басагад ирагу... мэй аялга доро һаалиш... лаадуудые үмдэбэ.

Слёдой түгэсхэлдэ Улаа... соёл гэгээрэлэй училищ... рагшад һонирхолтой ко... рүүлбэ. Үдэшэ боло... ордон соо хүхюу зугаа, ... жэм зэдэлээ.

Д. ГЫЛЫ...

ГАЗЕТЫН 5000-дахи НОМЕР

Хяагтын аймагай олоннитэ «Ленинскэ знамя» газетынгээ 5000-дахи номерой гараһан баярта ойе тэмдэглэбэ. Уншагшад болон худөө бэшэгшэдэй баярай суглаан соёлой байшанда үнгэргэгдөө. КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Е. Ф. Елизов суглаа нээбэ. Аймагай газетын редактор Ц. Г. Бабушеев худөө ажахые коллективизацилгын түрүүшын жэлнүүдтэ гаража эхилһэн газетынгээ хүдэлмэри тухай сугларагшадта хөөрэжэ үгөө. КПСС-эй райкомой секретарь П. Е. Белозеров партиин райкомой, аймгүйсэдкомой амаршалгын бэшэг редакци болон типографиин коллективтэ барюулаа.

Республиканска, аймагай газетэнүүдэй, Буряадай журналистнуудай холбооной, БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи хэблэлэй управлениин зүгһөө ерэһэн амаршалгын олон тоото телеграммануудсуглаан дээрэ уншагдаһан байна.

Газетын журналистнууд, худөө бэшэгшэд, полиграф... КПСС-эй райкомой болон ... гүйсэдкомой Хүндэлэлэй г... тануудаар шагнагдаа. Үз... богшо Любовь Кирьянова, ... типистка Эрдэнсу Ринчин... шаад онуудта газетын ... ряар хүдэлһэн, мүнөө э... худөө бэшэгшэ Анатоли... ковский, Буряадай АССР-... бьяата зоотехник Сергей ... нов шагнагдагшадай дунда ...

А. СУРМ...

Спорт

ШАНГА ТУЛАЛДААН ЭХИЛЭЭ

Иваново хотодо Ленинэй орденто «Спартак» бүлгэмэй шатаршадай дунда Россин Федерациин түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн октябриин 15-һаа 28 болотор үргэлжэлхэнь. Эхилээд байһан энэ мүрысөөндэ Россин Федерациин эрхимэй эрхим шатаршад — СССР-эй спортын мастернууд, мастерта кандидадууд хабаадалсана.

Энэ мүрысөөндэ манай Буряадай АССР-эй «Спартак» бүлгэмэй нэрэһээ мастерта кандидат Сергей Самарин хабаадалсана.

Н. ИВАНОВ.

НАМАРАЙ КРОСС

Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй залуушуул алтан намарые үдэшэнгөө кросс үнгэргэдэг заншалтай болоһон. Мүнөө жэлдэ залуушуул хэзээ хэзээнэйхиһээ олоор энэ кросс... баадалдаба. 41-хи 40-хи, 42-... дунда һургуулинуудай һур... заводой гушаад цехэй залу... хүсэ шадалаа туршабад. Л... тив хабсаралгын цехэй ... шуул энэ мүрысөөндэ эрх... Алтан намарай кубок Хүндэ... грамотатайгаар абаба.

В. ИВАНОВ

БАЯРАЙ ХЭШЭГ—БАГЛАА СЭСЭГ

Шэнэхэн шэрэ, лаагай үнэр хамар сорьёһоор зандаа. Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа бүтээн гаргадаг цехэй байрые һэльбэн заһабарилха хүдэлмэри һаяхан дүүргэгдэбэ.

Мүнөө продукци үйлэдбэрилгэнь эхилэнхэй. Үнгэ буляалдаһан сэсэгүүдэй баглаанууд стол дээгүүр жэрылдэнэ. Шубуудай үдэ даляар хэгдэһэншье һаа, хээрэ талаһаа түүжэ асарагдаһандал гоё һайханаар харагдана. Иимэ сэсэгүүд хүнэй гэр байрануудай шэмэг гоёолто байһан тула гүйсэтэйгөөр наймаалагдана. Мүн хүршэ областьнуудта, баруун зүгэй районуудта эльгээгдэнэ. Хүн зон гэр бүлынгөө болон бэшэшье баяр ёһололой болоходо, иимэ сэсэгүүдые дуратайгаар худалдан абадаг байна.

Цехэй саадахи буланда Роза Сандуева ажаллана. Уян нугархай уран гараараа хэдэхэн минутын туршада дэльбэ, набшануудые угалзатуулан холбожо, баглаа сэсэгүүдые хүрмэн оёодхино. Сандуева ажалдаа дадажа, дүй дүршэлтэй болоһон, тус цехэй түрүү хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэн болоһоор үнинэй. Юумэнэй үнгэ зүһөөр гоё һайханиие илгаруулан шэлэжэ шададаг. Тэрэнэй бүтээһэн сэсэгүүдые хэдышье нарин нягтаар шалгаа һаа, техническэ заабари хазагайруулжа, голодоһо гаргаһан зүйл олохогүйт. Тэрэ мэгдэнэ, яаранашьегүй... Гар дороһоонь сэсэгүүдэй урган гаража байһандал үзэгдэнэ.

Тус цехэй хүдэлмэрилэгшэ Лидия Волынская сугтаа хүдэлдэг нүхэрһөө балайшье холо гээгдээгүй ана-мана сохилдожо ябана. Баһал дүй дүршэлтэй энэ эхэнэр ажалдаа амжалта туйлана. Ирина Таракановская эдэ үдэрнүүдтэ муу бэшээр ажаллажа байнхай.

Хаһад жэлэй саада тээ энэ цех хүнэй анхаралшье балай татагшагүй бэлэй. Ажаллахада ехэ таагүй верстагууд, ариг сэбэр сахигдадаггүй байһан.

Арад зоной үргэн хэрэглэмжын эд бараа элбэгээр гаргаха зорилгын табигдаһанай һүүлээр комбинат энэ цехэй үйлэдбэрние шэнэд хэн хубилгаа. Тиигэжэ үнгэ бүриин сэсэгүүд, шагта, шэрын биирэ, хюуза гэхэ мэтэ хэрэгсэлнүүд хэгдэдэг болоо. Цехэй коллектив продукциингаа шанар һайжаруулха талаар шэнэ хэмжээ ябуулгануудые хараалһан байгаа. Уралан нарижуулагшад, ажалые эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэхэ лабораториин хүдэлмэрилэгшэд туһаламжа үзүүлхээр эндэ уригдаһан юм.

Цехэй байрые һэльбэн заһаха шэнэ проект зохёогдожо, үйлэдбэриинь талмайнууд таатай зохидоор түсэблэгдэһэн, бүхы түхеэрэлгэнүүд һайнаар тодхогдоһон байха юм.

Уралан нарижуулагшад И. Петров, В. Таракановский гэгшэдэй дурадхалаар түүхэй эд болбосоруулха, зөөхэ хүдэлмэри хубилгагдаа. Тэрэнэй ашаар мүнөө нэгэ хүн аяар гушаад хүнэй хэдэг ажалые дүүргэдэг болоо, продукци үйлэдбэрилгынь хэмжээн 15 процентээр дээшэлһэн байха юм.

Сэсэгүүдые уяха түмэр утаһануудые отолдог, шубуунай үдэ дали хатаадаг түхеэрэлгэ тодхогдоһон, хүдэлмэришэдэй бэээ угааха тусхай таһалга эндэ шэнээр хэгдэһэн байна. Малай эбэрээр, яһаар элдэб үнгын шагтануудые хэдэг автомат түхеэрэлгэ тодхогдоо.

Эдэ хэмжээ ябуулганануудай бэелүүлэгдэһэнэй ашаар тус цехэй коллектив байгша ондо үргэн хэрэглэмжын эд бараа нёдондонойхиһоо 25 процент ехээр үйлэдбэрилхэнь. Юһэдэхи табан жэлэй хугасаа соо цехэй коллектив продукци үйлэдбэрилгэеэ 60 процентээр дээшэлүүлхэ зорилготой.

Г. ХАРЧЕНКО.

ФУТБОЛ. ҺҮҮЛШЫН НААДАНАЙ УРДА...

«Сэлэнгэмнай» одоошье «бүдэрбэ». Усть-Каменогорск хотын «Востоггой» наадаха зуураа, 0:2 гэһэн тоотойгоор хүлеэгдээгүйгөөр алдажархиба. Адаг ябадаг Павлодарай «Тракторые», Курганай «Зауралецые» шүүхэ бэзэ гэжэ досоогоо бүтүүхэн найдаһамнайшье буруу һүрөө һэн. Тэдэ хотонуудта наадахадаа манай «Сэлэнгэ» ядаа гэжэ тэнсээ һэн шуу. Ингээд байхадаа, 59 очкотой манай команда үнөөхил зургаадахи һууридаа үлэбэ. «Мүрымнай мүшхэжэ» ябаһан шэтынхид Павлодарай «Тракторта» шүүгдэжэ, манда һайн юумэ болоо ха юм. Тэдэнэр мүнөөхил 58 очкотоёо долоодохи һууридаа «бэхижээ». Ангарск хотын «Стартые» 4:0 гэһэн тоотойгоор илаһан зонымнай чемпион Семипалатинскын «Спартагтай» октябриин 23-да «Сэлэнгэмнай» һүүлшынгээ наада үнгэргэхэ юм. Тэдэнние илахабди гэһэн найдал, сэхынь хэлэхэдэ, бага. Зургаадахи һууридаа үлэхэ, үгыемнай имагтал мүнөөхи шэтынхидэй «Зауралецтай» (Курган хото) үнгэргэхэ һүүлшын наадынай дүн шиидхэхэ болохонь хаш. Тэдэнэй хойно дабшажа ябаа Барнаулай «Динамо», Благовещенскын «Амур», Южно-Сахалинскын «Сахалин» командануудһүүлшынгээ наадандаамжалта туйлаашье һаа, манай «Сэлэнгые» хүсэхэгүй. Тиихэдээ зургаадахи гү, али долоодохи һуурииһаа доошоо һолжорхоёо болёобди гэжэ эсэслэн баталха эрхэтэй болобобди. Урда жэлнүүдэйхитэй жэшэхэдэ, энэмнай муу бэшэ дүн гээшэ ааб даа. Гэбэшье, һүүлэй, шиидхэхы наадануудта «Сэлэнгымнай» урасхалай эршын һулараһан ушар харамтайл байна. Юуб гэхэдэ, бусад командануудһүүлшынгээ наадануудые илангаяа дэбжэлтэтэйгээр үнгэргэнэ бшуу. Октябриин 19-дэ болоһон юһэн наадан сооһоо оройдоол нэгэл наадаиинь («Вулкан» Петропавловск-Камчат.—«Луч» Владивосток) тэнсэлгээр дүүрээ.

Бусад командануудяажа наадааб турнирна таблицада ямар хубилалтанууд болоо юм ааб гэжэ тобшохоноор хаража үзэе. Түрэл поли дээрээ эрхүүгээрхиниие 4:1 гэһэн тоотойгоор илаһан «Томлес» (Томск хото) дүн хамта 71 очкотой болоожо, хоёрдохи табсанда бүхөөр һууба. Новосибирскдэ наадаһан Красноярскын «Автомобилист» 1:0 ... тоотойгоор хүнгэн бэшэ ... ажа, Хабаровскын СКА-... гараа. Тэдэнэр 69 очкото... ... табсан эзэлбэ. Гэртэ ... айһан Омскын «Иртыш» ... дай нэгэн болохо Новок... «Металлургые» 3:0 гэһэн ... гоор бута сохижо, манда ... хэеэ болибо. Хэрбээ «Иртыш» ... даад, манай «Сэлэнгын» ил... гаашье һаа, сохиһон, алдаһ... бэгынгөө илгаагаар омскын... бадахи һууридаа үлэхэ бай...

Благовещенскын «Амур» поли дээрэ удаа дараагаар ... хи наадаяа, энэ удаа Цели... «Динамо» командада 1:3 ... тойгоор алдажа, 8-дахи һ... юһэдэхидэ түрюулшоо. Б... «Динамо» «Зауралецые» (Б... то) өөрэйнь поли дээрэ 1:0 ... тоотойгоор шүүжэ, наймад... рида дабшаа.

Октябриин 23-да Сибир... Дурна, Казахстанай хойто ... мандануудые бүридүүлһэн «А... сай хоёрдохи группын ... зонын полинууд дээрэ ... наадануудүнгэргэгдэжэ, хабар хүрэтэр хон-жэн ... гээшэ. «Сэлэнгымнай» байһ... соохи амжалта, алдуу дүту... хай дэлгэрэнгы хөөрэлдөө... юм ааб даа.

А. ЖАМБАЛДОРЖ...

ТАНИИЕ ЯМАРААР ХАНГАНАБ?

ЗОНОЙ ЗАХИЛ ДҮҮРГЭГШЭД

— Ужам нэлэнхы Эхэ оронойнгоо элдэб городуудта айлшалһан, хүрэһэн лэ байхаб. Теэд яахаб? Ревизор хүн иимэл ажалтай ха юм. Энээндээ голхордогшьегүйб. «Ябаһан тэнэг хэбтэһэн сэсэнһээ дээрэ» гээд зон хэлсэдэг. Энэ зүб. Хүнүүдтэй хөөрэлдэжэ, юумэ үзэжэ ябахадаа жаргал гэжэ һанадагби»— гээд РСФСР-эй финансын министерствын ревизор Л. Л. Меделье хөөрэнэ.

— Мүнөө би Улаан-Үдэ зуудахяа айлшалбаб. Энэмни ниислэл хотодотнай зуудахяа ерэһэн баярта үдэрни болоно. Энэ удаа хубсаһа сэбэрлэдэг эндэхи мастерскойн ажал хүдэлмэритэйнь танилсаһан, шалгажа үзэһэн байнаб. Тус мастерскойн цех, таһаг бүхэн соонь ариг сэбэр байдал, хүдэлмэришэн бүхэнэй коммунис ёһоор ажаллахые эрмэлзэһэн хүсэл, урма зориг хүнэй анхарал хүрэһөөр татаадхина. Энэмнай хамаг юумэндэ эзэн ёһоор хандадаг һайн һайхан заншал болоно. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, эндэхи мастерскойн коллективэй хүдэлмэридэ һайн сэгнэлтэ табимаар байна, — гэжэ Лилия Львовна манай Улаан-Үдэ хотые магтан, хани халуунаар саашань хөөрэнэ.

Ниислэл хотымнай хубсаһа сэбэрлэдэг оньһожоруулагдамал мастерской юугээрээ хёрхо нюдэтэй ревизорой һайшаал магтаалда хүртэбэ гээшэб? Тус предприятиин хашаагай үүдэ татажа оромсоороо ёһотой эзэдэй эндэ ажалладагые ойлгоодхихот. Үдэр бүри хэдэн олон машинануудай, хүнүүдэй эндэ һүндэлжэ байдагшье һаань, хамаг юумэниинь нягта журамтай байдаг ха.

Мастерскойн ажалайнгаа журам һайжаруулжа, гуримтай болгоһондо хүтэлбэрилэгшын үүргэ яһала ехэ ааб даа. Юуб гэхэдэ, ударидагшын бэлиг шадабариһаа ехэ юумэн дулдыдадаг гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Коммунальна ажахын управлениин предприятинуудта 20 гаран жэлэй туршада хүдэлһэн Алексей Петрович Ренвейтер энэ мастерскойе ударидана. Алексей Петрович Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсажа, эрэлхэг зориг харуулһан байна. Мүнөө амгалан ажалдаашье шэн габьяае харуулжа ябана. Гүрэн түрэмнай тэрэнэй аша габьяае үндэрөөр сэгнэжэ, «Ажалай Улаан Тугай», «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденуудаар, ойн баярай медаляар, КПСС-эй обкомой болон БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнаһан байха юм.

Мастерскойдо хүдэлдэг 155 хүдэлмэришэдэй 96-дань «Коммунис ажалай ударник» гэһэн үндэр нэгэ зэргэ олгогдоһон байна. Эдэнэрэй дундаһаа арбан долоон жэлэй туршада шэн габьяатайгаар ажаллаһанайнгаа түлөө «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаһан Лидия Ивановна Васильева, Елизавета Игнатьевна Бесполова, Антонина Ивановна Грудинина, токарь Мария Ивановна Угловская болон бусадай үндэр бүтээсэтэ ажалые магтамаар.

Хубсаһа угаадаг оньһожоруулагдамал мастерскойн мэдэлэй хубсаһа тушаан абадаг 10 гаран пункт Улаан-Үдэдэ хүдэлдэг. Эдэ пунктнуудай гомдол, дурадхалай дэбтэр хаража үзэхэдэ, гансал һайниие хүргэһэн магтаалай үгэнүүд бэшээтэй байдаг.

Эбтэй эетэй энэ коллектив һараһаа һарада хараалагдаһан түсэбөө үлүүлэн дүүргэдэг. Жэшээлхэдэ, юһэ һарынгаа даабари сентябриин 28-да 104 процент дүүргэһэн байна.

Д. КОЛМАКОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Октябриин хубисхалай хүндэлэлдэ» гэһэн ниитын гаршаг доро информацинууд. Студентнэрэй Бүхэсоюзна слёдһоо.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Хяагтын хонишодой шэнэ хараа түсэбүүд»—А. Сурмачай статья. Энергетигүүдэй зүблөөнһөө хэгдэһэн тоосоон. Тусхай ... Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: «... һуудал хангалга мууса ... хэгдэнхэй»—А. Коротае... статья. Манай ханинарта... номууд. Уласхоорондын ... маци.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: ... гэлдэр, мүнөөдэр, үглөө... тематическа хуудаһан.

Эб найрамдалай аша туһада

ПАРИЖ. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй Франци албанай хэрэгээр айлшалалгые ехэ һонирхолтойгоор, халуун анхаралтайгаар хүлеэнэбди гэжэ премьер-министрэй дэргэдэхи гүрэнэй секретарь Лео Аммон ТАСС-ай корреспондентын асуудалда харюусаха зуураа мэдүүлээ. Энэ айлшалалгань гансашье Европодо бэшэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ, шахардуу шанга байдал һуларуулха хэрэгтэ аша туһатай байха.

Л. И. Брежневэй Франциин президент Ж. Помпиду гэгшэтэй хэхэ хэлсээнүүдтэ мүнөө үеын тон шухала, тэрэ тоодо шахардуу байдал һуларуулха, аюулгүйн болон харилсаа холбооной талаар бүхэевропейскэ зүблөө зарлалгатай холбоотой асуудалнууд зүбшэгдэхэ гэжэ гүрэнэй секретарь һанамжалаа.

Совет-француз хоёр талын харилсаанай амжалтатайгаар хүгжэжэ байһан ушарые гүрэнэй секретарь тэмдэглээ. Энэ харилсаа холбоон үни удаанай түүхэтэй, олон шалгалтануудые дабаһан байна. Мүнөө научно-техническэ, экономическа болон соёл культурын харилсаа холбоон эршэмтэйгээр һалбаран хүгжэнэ гэжэ Лео Аммон мэдүүлээ. Аша үрэтэй, алишье талада бариштай совет-француз харилсаа холбооеё саашадань хүгжөөхэ үндэһэн мүнөө бии гээд тэрэ һанамжалаа.

Хилын саанаһаа
радио · телефон · телеграф

МАРИАН НГУАБИ ҮГЭ ХЭЛЭБЭ

МОГАДИШО. (ТАСС). Империалистнуудай, колонизаторнуудай болон шэнэ ёһоной колонизаторнуудай Африкые дарлан мүлжэжэ байһан сагта манай түби экономическа талаараа хэзээшье бэеэ даанги боложо шадахагүй гэжэ Түбэй болон Зүүн Африкын гүрэнүүдэй толгойлогшонорой эндэ боложо байгаа зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа Конгын Арадай Республикын президент Мариан Нгуаби мэдүүлээ. Энэ зүблөөмнай хүлгөөтэ сагта үнгэргэгдэжэ байна гэжэ президент тэмдэглээ. Уласхоорондын империализм Индохитадта өөрхэг түримхэй дайһүжэрөөгөө, Урда Африкада үндэһэ яһанай илгаае баримталагшадай болон колониальна ёһоор дарлан мүлжэгшэдэй тала бариһан дайн хэгдэнэ. ЮАР болон бэеэ даанхай Африкын гүрэнүүд «үгэеэ ойлголсохо арга боломжотой» гэһэн номнол империалистнууд тараажа эхилһээр үнинэй юм гэжэ Мариан Нгуаби хэлээ. Зүгөөр «үгэеэ ойлголсон» хөөрэлдэхэ сагнай хойшолшогүйгөөр үнгэрөө. Мүнөө Африка эрхэ сүлөө, бэеэ даанхай байдалайнгаа илалтын түлөө тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэ ёһотой гээд Мариан Нгуаби тэмдэглээ.

ВЕНЕСУЭЛЫН МИНИСТРЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

КАРАКАС. (ТАСС). Оронойнмай хуулинуудые американ нефтиин монополинуудай зүгһөө эбдэлгые болюулхын тула Венесуэлын правительство бүхы бии арга боломжоёо хэрэглэхэ гэжэ пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, горнорудна ба нефтяной промышленностиин министр Уго Перес Ла Сальвиа гэгшэ мэдүүлээ. Тиихын тула американ монополинуудай ажаябуулгые хинажа байха тусхай эмхинүүд байгуулагдаха гээд министр хэлээ.

Танзани Уганда хоёрой хилэ дээрэ буудалдаан болобо

ПАРИЖ. (ТАСС). Танзани Уганда хоёрой хилэ дээрэ гулидхагдаһан Танзаниин сэрэгүүдые угандынхид буудаа гэжэ Танзаниин правительствын мэдүүлгэдэ үндэһэлэн, Дар-эс-Саламһаа Франс пресс агентствын корреспондент мэдээсэбэ. Танзаниин сэрэгүүд харюудань урдаһаань буудаа гэжэ Танзаниин правительствын мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

ГУШАН ТАБАДАХЯА ДУУДАБА

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Американ коммунистка Анджела Дэвис түрмэһөө Сан-Рафел хотодохи (Калифорни штат) сүүдтэ гушан табадахяа дуудуулжа асарагдаба. Энэ удаа прокуратурын түлөөлэгшэ сүүдэй заседаниие Сан-Франциско хотодо үнгэргэхэеэ арсаһан тухайгаа мэдүүлхэеэ, Анджела Дэвисые дуудаа. Үндэһэ яһанай илгаа баримталдаг Сан-Рафел хотодохи эрхэ байдалда Анджела Дэвисэй хэрэгые үнэн зүб рууль шиидхэхэ арга боломжо үгы, тиимэһээнь сүүдэй заседаниие Сан-Франциско хотодо үнгэргэхэ тухай эрилтэ эрэлхэг коммунисткын адвокадууд табиһан байгаа.

Нью-Йорк хотодо нёдондо хада баригдажа, түрмэдэ хаагдаһан Анджела Дэвисэй хэрэгые Сан-Рафел хотын сүүд ноябриин 1-һээ хаража эхилхэ юм.

Президент Никсон С. Бандаранаике гэгшэтэй уулзаба

ВАШИНГТОН. (ТАСС). США-гай президент Р. Никсон Сагаан байшан соо Цейлоной премьер-министр С. Бандаранаике гэгшэтэй уулзаба. Зүүн Урдахи Азида тохёолдоһон байдалые тэдэнэр зүбшэн хэлсээ гэжэ американ тушаалта нюурнууд мэдүүлээ.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн сессидэ хабаадаһан Цейлоной премьер-министр Бандаранаике Нью-Йоркһоо Вашингтон юрын хэрэгээр айлшалан ерээ юм.

Америкын богоолнууд

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). США-да ажаһуудаг бага яһатанай түлөөлэгшэд американ обществын дунда социальна талаараа эгээл адаг муу эрхэ байдалда оронхой. Холбооото Штадуудай хүн зоной тоо абадаг тусхай бюрогой шэнжэлгэнүүд энээн тухай гэршэлнэ.

Холбооото Штадуудай 22 миллион негр зон, 9 миллион испан угтан үндэһэ яһанай илгаа гаргалгын хойшолонгуудые тэсэхэ баатай болоно. Негр бүлын дунда зэргын олзо сагаан арһатанай түлөөлэгшэдэй бүлэнэрэй дунда зэргын олзоһоо хоёр дахин бага гэжэ тэдэ шэнжэлгэнүүд харуулаа. Сагаан арһата американецууд түлөөһэ һайтай ажалда орохо, арга боломжоороошье үлүү һайн эрхэ байдалтай.

Буруушаалгын кампани үргэдэнэ

ЛОНДОН. (ТАСС). Англида ажаһуугаа ирландиинхид, Англиин түрүү үзэлтэй олониитын түлөөлэгшэд Лондон болон бусад хотонуудта Ольстерой хүн зониие ямаршье сүүд, мүрдэлгэгүйгөөр түрмэдэ хаалгые буруушааһан үргэн кампани эхилээ. «Онсо эрхэ тухай» хуулиин ёһоор Ольстерой хүн зон түрмэнүүдтэ, концлагерьнуудта хаагдажа үргэлжэлһөөр.

Общинануудай палатада болоһон пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, Хойто Ирландиин олониитын мэдээжэ ажал ябуулагша, Англиин парламентын гэшүүн Бернадетта Девлин энээн тухай мэдүүлээ.

Англиин правительствын Ольстерто ябуулжа байгаа политикые буруушааһанайнгаа тэмдэг болгон Даунинг Стрит үйлсэдэхи премьер-министрэй байшангай дэргэдэ Хойто Ирландиин парламентын гурбан гэшүүн үсэгэлдэр үдэшэлэн үлэсхэлэн хооһон байдал сонсхобобди. гэжэ мэдүүлээ.

Энхир кран

18.00 — «Хонхо» — ... шадта зорюулагдаһан ... зононно журнал (буряад ... дээрэ). 18.45—«Как Ле... Неохоткин работягой ... үхибүүдтэ зорюулагдаһан ... скэ студиин фильм. 18.55 ... лагша классай һурагшад... рюулагдаһан дамжуулга. ... —телепанорама. 19.50 — ... молодость Эллады» — ... концерт. 20.20—«Здоро... тележурнал. 20.50—«... —киножурнал. 21.00—... градһаа репортаж» — ... телевидениин фильм. 21... «Доктор Шлютер»—ГДР-... левидениин уран һ... фильм (4-дэхи сери).

МОСКВАҺАА ДАМЖУ... 24.00 ЧАСЬАА 02.45 ... ТОР. 24.00 — «Время» ... мационно программа. ... Хоккейгээр СССР-эй ... нат. «Спартак» — «Ди... (Москва).

Редакторай орло...

М. Н. НИМ...

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—34-..., приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря—..., отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства—..., 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности ... строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-..., культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, ... формации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машин... бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61

Н-01579. Заказ № ...